

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r. ze zm.
(Tekst ujednolicony)

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 20-21 lutego 2019 r.
na kierunku „gospodarka przestrzenna”
prowadzonym na Wydziale Przyrodniczym
Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach

Warszawa, 2019

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku.....	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	10
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	10
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	11
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	13
Dobre praktyki	13
Zalecenia	13
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	14
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	14
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	20
Dobre praktyki	21
Zalecenia	21
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	22
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	22
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	24
Dobre praktyki	29
Zalecenia.....	25
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	29
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	29
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	31
Dobre praktyki	32
Zalecenia	32
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	32
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	32
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	33
Dobre praktyki	33
Zalecenia	33
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia.....	30
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	34
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	34
Dobre praktyki	35

Zalecenia	35
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	35
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	35
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	37
Dobre praktyki	37
Zalecenia	37
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	38
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	38
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	40
Dobre praktyki	40
Zalecenia	40
9. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	41
Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia..	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: **prof. dr hab. inż. Dorota Bobrecka-Jamro, członek PKA**

Członkowie:

- 1. prof. dr hab. Wanda Gaczek - ekspert PKA**
- 2. prof. dr hab. inż. Krzysztof Pulikowski - członek PKA**
- 3. mgr Agnieszka Socha-Woźniak- ekspert ds. postępowania oceniającego**
- 4. mgr inż. Zbigniew Rudnicki - ekspert ds. pracodawców**
- 5. Łukasz Rusajczyk - ekspert ds. studenckich**

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku „*gospodarka przestrzenna*” prowadzonym na Wydziale Przyrodniczym Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach przeprowadzona została z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2018/2019. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na powyższym kierunku studiów. W roku akademickim 2012/2013 na Wydziale Przyrodniczym przeprowadzona została ocena instytucjonalna – Jednostka otrzymała wówczas ocenę pozytywną wyrażoną Uchwałą Prezydium PKA podjętą w dniu 21 lutego 2013 r.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego współpracującego w procesie kształcenia na wizytowanym kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych. Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu wizytującego.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	Gospodarka przestrzenna
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia
Profil kształcenia	Ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	obszary nauk: - rolniczych, leśnych i weterynaryjnych (50 % ECTS); - społecznych (25 % ECTS); - technicznych (25 % ECTS).
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedziny nauk: - rolniczych (dyscypliny: agronomia, ochrona i kształtowanie środowiska); - społecznych (dyscypliny: nauki o poznaniu i komunikacji społecznej), ekonomicznych (dyscypliny: ekonomia, nauki o zarządzaniu); - technicznych (dyscyplina architektura i urbanistyka).
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	7 semestrów, 210 pkt. ECTS
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	-
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Inżynier
Liczba studentów kierunku	I st.- 67
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	2625 godz. – studia I stopnia stacjonarne 1714 godz. – studia I stopnia niestacjonarne

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Zadowalająca
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 6. Umiedzynarodowienie procesu kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

.....

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

W odpowiedzi na Raport z wizytacji Uczelnia wyraziła podziękowanie, szczegółowo odniosła się do uwag zawartych w Raporcie powizytacyjnym oraz pilnie podjęła działania naprawcze mające na celu usunięcie wszystkich niedociągnięć stwierdzonych w trakcie wizytacji:

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

Komisja Programowa dokonała zmian w programach studiów, w tym efektów kształcenia i planów studiów, które zostaną przedłożone do zaopiniowania przez Radę Wydziału Przyrodniczego, Senacką Komisję ds. Jakości Kształcenia, a następnie przyjęte Uchwałą Senatu UPH w Siedlcach w czerwcu 2019 roku. Program studiów będzie obowiązywał od roku akademickiego 2019/2020 (załącznik nr 2), Dokonano korekty kierunkowych efektów kształcenia na studiach I stopnia, zastąpiono treści związane z rolnictwem, treściami bezpośrednio dotyczącymi gospodarki przestrzennej. Wyeliminowano treści efektu K_W12 dotyczącego ściśle zagadnień rolniczych a treści efektów K__W02, KU07 i KJJ05 zostały zmienione. Wprowadzony został efekt z zakresu wiedzy K_W09 i efekt z zakresu umiejętności KJJ10, bezpośrednio związane z gospodarką przestrzenną, efekty K_W09 i K_U10 dotyczące zmiany zagospodarowania przestrzennego regionu wynikające z prowadzenia nowych inwestycji. Dokonano zmian w planach studiów poprzez wyeliminowanie sugerowanych w Raporcie przedmiotów i zastąpienie je innymi, ważnymi dla gospodarki przestrzennej oraz wprowadzono zmianę sekwencji prowadzenia niektórych przedmiotów. Zwiększono też liczbę godzin (o 23) realizowanych w formie ćwiczeń z przedmiotów o charakterze projektowym (załącznik nr 3, załącznik nr 4a, załącznik nr 4b). W sprawie nie uwzględnienia wzorców międzynarodowych odniesiono się do nowej Strategii Rozwoju Uczelni. Efekty kształcenia dla kierunku zostały opracowane w oparciu o wzorce międzynarodowe wynikające z Europejskich Ram Kwalifikacji dla Ucznia się przez Całe Życie (ERK) oraz o Ramy Kwalifikacji dla Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego (EHEA). Odnośnie rozwijania badań w zakresie nauk technicznych - architektura i urbanistyka, wyjaśniono, że rozpisany został konkurs na stanowisko adiunkta ze stopniem doktora inżyniera z dziedziny nauk inżynieryjno-technicznych w dyscyplinie architektura i urbanistyka.

2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

Przedstawiono wyjaśnienia dotyczące zmniejszenie liczby zajęć z dziedziny nauk rolniczych na rzecz zajęć z dziedziny nauk technicznych i większe wyeksponowanie zagadnień ściśle związanych z prowadzonym kierunkiem „gospodarka przestrzenna” Komisja Programowa dokonała zmian realizowanych przedmiotów. W miejsce przedmiotu Gospodarka wodna i ściekowa, który był prowadzony jako przedmiot obligatoryjny wprowadzono przedmiot Inżynieria wodna, w miejsce przedmiotu Gospodarka odpadami prowadzony jako obligatoryjny wprowadzono przedmiot Gruntoznawstwo, w miejsce przedmiotu Geologia z elementami gruntoznawstwa prowadzonego jako obligatoryjny wprowadzono przedmiot Fizjografia, w miejsce przedmiotu obligatoryjnego Geodezja i kartografia wprowadzono przedmiot Geodezja w gospodarce przestrzennej, w miejsce przedmiotu Zieleni w zagospodarowaniu przestrzennym wprowadzono przedmiot Waloryzacja zieleni. Przedmiot Gospodarka odpadami wprowadzony został jako fakultatywny, a treści jego dotyczą przygotowania terenu pod składowanie odpadów oraz budowy infrastruktury związanej ze składowiskiem. Usunięte zostały przedmioty z zakresu produkcji zwierzęcej. Komisja Programowa dokonała też korekty sekwencji przedmiotów w planach studiów (załącznik

nr 4b). a Komisja ds. Weryfikacji Sylabusów, która przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego dokona korekty treści sylabusów i zwróci szczególną uwagę na treści pod kątem wykluczenia powtórzeń, prawidłowej weryfikacji efektów uczenia się, zaktualizowania literatury i precyzyjnego zapisania w sylabusach informacji dotyczących formy sprawdzenia umiejętności - projekt inżynierski. Dokonano również weryfikacji zagadnień na egzamin dyplomowy. Zagadnienia na egzaminie dyplomowym będą losowane a te zostały zamieszczone na stronie internetowej. Nowa ich lista została zaakceptowana przez Radę Programową i przez Radę Instytutu Agronomii (załącznik nr 5, załącznik nr 6) a także potwierdzono, że od roku akademickiego 2019/2020 ocena z prezentacji pracy będzie uwzględniona w protokole. egzaminacyjnym. W celu zapewnienia wszystkim pracom dyplomowym charakteru prac inżynierskich związanych z prowadzonym kierunkiem, Komisja Programowa zobowiązała się do dokonywania oceny spełnienia wymogów stawianym pracom dyplomowym inżynierskim przed wprowadzeniem pracy do systemu APD. Niespełnienie wymogów będzie skutkowało wstrzymaniem dalszej procedury dyplomowania. Komisja Programowa dokonała też korekty sekwencji przedmiotów w planach studiów (załącznik nr 4b). Umieszczono również w porozumieniu podpisywanym z praktykodawcami. efekty uczenia się dotyczące praktyk zawodowych. Praktykodawca będzie zobligowany do umieszczenia informacji zwrotnej dotyczącej efektów uczenia się osiągniętych przez studenta oraz ich szczególnych zainteresowań. Dane te będą pomocne przy modyfikacji programów studiów.

4. Kadra prowadząca proces kształcenia

Kwalifikacje nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku „*gospodarka przestrzenna*”. w kilku przypadkach nie są właściwe i budzą wątpliwości dotyczące możliwości realizacji programu kształcenia. Nie wszystkie zajęcia dydaktyczne powierzono nauczycielom zgodnie z ich dorobkiem naukowym i kwalifikacjami i nie zawsze dorobek naukowy nauczycieli akademickich powiązany jest z problematyką zajęć, co może mieć wpływ na jakość kształcenia. Władze Wydziału deklarują, że podjęły próbę reorganizacji obsady kadrowej zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku. przez osoby posiadające kompetencje odpowiadające założonym efektom kształcenia i realizowanym treściom kształcenia.. Władze Wydziału zadeklarowały, że zalecona została korekta powierzania zajęć dydaktycznych. zgodnie z dorobkiem naukowym i kwalifikacjami nauczycieli akademickich. Przedstawiono dodatkowy dorobek naukowy pracowników Instytutu Agronomii, którzy mają ukończone studia ekonomiczne (5 osób), techniczne (1 osoba), inżynieryjno-techniczne (2 osoby) i na tej podstawie można stwierdzić, że mają oni także dorobek lub prowadzą badania wiążące się z gospodarką przestrzenną (załącznik nr 7). Zadeklarowano również zatrudnienie pracownika na stanowisko adiunkta ze stopniem doktora inżyniera z dziedziny nauk inżynieryjno-technicznych w dyscyplinie architektura i urbanistyka.(rozpisany został konkurs – Załącznik nr 8). W sprawie zalecenia, aby projekty inżynierskie i inżynierskie prace dyplomowe były prowadzone przez pracowników z tytułem zawodowym inżyniera Dyrektor Instytutu Agronomii wyjaśnił, że pracownicy Instytutu, za wyjątkiem dwóch osób, posiadają tytuł zawodowy inżyniera i przy kierowaniu studentów do wykonywania prac dyplomowych te dwie osoby nie będą uwzględniane.

3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia wymaga analizy, a następnie doskonalenia procedur pod kątem ich przydatności oraz skuteczności oddziaływania na jakość kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Władze Wydziału deklarują, że zostanie przeanalizowana obsada kadrowa wskazanych zajęć dydaktycznych pod kątem merytorycznego przygotowania nauczycieli do ich prowadzenia. W przypadku potwierdzenia nieprawidłowości wprowadzone zostaną zmiany w obsadzie kadrowej lub programach studiów w celu ich wyeliminowania. Komisja Programowa dokona oceny jakości kształcenia tych przedmiotów z uwzględnieniem wyników ankiet studentów. Prodziekan ds. studiów, a także opiekunowie lat zostali zobowiązani do przypominania i zachęcania studentów do wypełniania ankiet, przedstawiając swoje opinie dotyczące programu studiów, nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne. Na stronie Wydziału Przyrodniczego zostały już zamieszczone raporty Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia - Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia i Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia wraz z analizą wyników i informacją o wdrożonych na ich podstawie działaniach naprawczych. W ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia Władze Wydziału zapewniają, że zostanie przeanalizowany proces dyplomowania na kierunku „*gospodarka przestrzenna*”.

5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Władze Wydziału zadeklarowały, że podjęto działania dotyczące poszerzenia grupy interesariuszy zewnętrznych działających w różnych sferach gospodarki i wykorzystania ich opinii do doskonalenia procesu i jakości kształcenia na kierunku „*gospodarka przestrzenna*”. W celu uruchomienia nowej formy wymiany opinii z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, Komisja Programowa opracowała ankietę, którą zatwierdziła Rada Instytutu Agronomii, a która w sposób jednoznaczny wskaże problemy związane ze zmianami w zagospodarowaniu różnych obszarów gospodarki (załącznik nr 9). Na obecnym etapie nie ma możliwości potwierdzenia wkładu otoczenia społeczno-gospodarczego w budowę programu kształcenia i weryfikację efektów kształcenia na kierunku „*gospodarka przestrzenna*”, zgodnego z oczekiwaniami rynku pracy.

6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia

Poziom umiędzynarodowienia kierunku jest stosunkowo niski z uwagi na ograniczoną aktywność pracowników dydaktycznych i studentów. W odpowiedzi Władze Wydziału stwierdziły, że studenci kierunku „*gospodarka przestrzenna*” mają możliwości wyjazdu na zagraniczne praktyki i kontynuację nauki do uczelni zagranicznych, dysponują pełną informacją, są zachęceni do wyjazdu za granicę przez pracowników jak i studentów, którzy uczestniczyli już w wymianie międzynarodowej ale niezbyt chętnie z nich korzystają. Jako przyczynę podają podjęcie pracy w niepełnym wymiarze godzinowym, która pozwala im na studiowanie i niezależność finansową od rodziców a także bariery językowe. Władze Wydziału nie stwarzają również żadnych barier w przyjmowaniu studentów z innych krajów. Studenci z Uczelni zagranicznych dostają szeroką ofertę przedmiotów prowadzonych w języku angielskim, jak również zakwaterowanie w nowoczesnych i bardzo dobrze wyposażonych akademikach ale

korzystających z oferty dydaktycznej Wydziału Przyrodniczego jest niewielu, co wynika z ograniczonego zainteresowania i podejmowania studiów w większych miastach. Władze Wydziału wspierają także wszelkie inicjatywy pracowników związane z rozszerzeniem współpracy badawczej i publikacyjnej z ośrodkami zagranicznymi, wyjazdami na staże naukowe do uczelni zagranicznych. Stwierdzono, że do weryfikacji koncepcji kształcenia przyczyniają się kontakty z jednostkami naukowo-badawczymi i dydaktycznymi uczelni zagranicznych, m.in. Delaware Valley University w stanie Pensylwania - USA, Slovak University of Agriculture in Nitra - Słowacja, University of Natural Resources and Life Sciences (BOKU) w Wiedniu - Austria, Academy of Ministry of Interior, Faculty of Fire Safety and Civil Protection w Sofii - Bułgaria.

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium² Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Zadowalająca W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Zadowalająca W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	Zadowalająca W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

4.Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

- 1.1. Koncepcja kształcenia
- 1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów
- 1.3. Efekty kształcenia

² W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1. Koncepcja kształcenia na kierunku „*gospodarka przestrzenna*” nawiązuje do modelu kształcenia opartego na standardach kształcenia, które obowiązywały do czasu wprowadzenia KRK. Koncepcja ta jest zgodna ze Strategią rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach do roku 2019 (Uchwała nr 12/2012 Senatu UPH w Siedlcach z dnia 28 marca 2012 roku), uwzględniającą wartości przedstawione w misji Uczelni takie jak: *kształcenie studentów stanowiących przyszłe elity społeczne i kadry przygotowane do pracy w różnych sferach gospodarki, wychowanie studentów w poczuciu odpowiedzialności za planowanie i funkcjonalność przestrzeni, stan środowiska przyrodniczego, jego kształtowanie z uwzględnieniem wymogów zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego oraz prowadzenie badań naukowych, a także upowszechnianie osiągnięć nauki, działanie na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych.* Wartości te są również zapisane w Misji Wydziału Przyrodniczego.

Kierunek studiów „*gospodarka przestrzenna*” został powołany Uchwałą nr 25/2012 Senatu UPH w Siedlcach z dnia 30 maja 2012 roku w sprawie utworzenia kierunku studiów „*gospodarka przestrzenna*”. Kierunek ten został zdefiniowany jako przyrodniczo-społeczno-techniczny. Obecnie studia są prowadzone tylko w formie stacjonarnej I stopnia. Zajęcia są realizowane przez Instytut Agronomii, przy współpracy z Instytutem Matematyki. Koncepcja kształcenia jest ściśle powiązana z rozwojem naukowym Wydziału Przyrodniczego, w związku z powyższym jest to kierunek, którego specyfiką jest zagospodarowanie przestrzeni rolniczej, co w pełni koresponduje z charakterem regionu. Jednak biorąc pod uwagę szybki rozwój inwestycji np., budowę wschodniego odcinka autostrady A2, przebiegającej w niedalekiej odległości od siedziby Uczelni należy w tej koncepcji uwzględnić potrzeby związane z dużymi zmianami zagospodarowania przestrzennego wywołanego tą inwestycją.

Koncepcja kształcenia na kierunku „*gospodarka przestrzenna*” została wypracowana w porozumieniu z grupą interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Grupę interesariuszy wewnętrznych tworzą pracownicy naukowo-dydaktyczni oraz studenci, którzy mają możliwość wyrażania swoich opinii odnośnie oferty dydaktycznej i wyboru programów kształcenia. Spotkanie z interesariuszami zewnętrznymi potwierdziło ich wielkie zainteresowanie udziałem w tworzeniu koncepcji kształcenia na tym kierunku, jednak wykorzystanie tego potencjału przez Uczelnię jest niesatysfakcjonujące. Mimo aktywnych kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym, nie przekłada się to na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku. Na etapie tworzenia koncepcji kształcenia nie korzystano z wzorców międzynarodowych.

1.2. Kierunek jest związany z badaniami prowadzonymi na Wydziale realizowanymi głównie przez pracowników Instytutu Agronomii, które mieszczą się w dyscyplinach, do których odnoszą się efekty kształcenia: agronomia, ochrona i kształtowanie środowiska, ekonomia, nauki o zarządzaniu, architektura i urbanistyka. W latach 2013-2018 nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku „*gospodarka przestrzenna*” realizowali tematy statutowe powiązane z ocenianym kierunkiem:

- ocena czynników wpływających na możliwość planowania i zagospodarowania przestrzennego,

- rozpoznanie właściwości oraz poszukiwania skutecznych rozwiązań służących zagospodarowaniu organicznych i nieorganicznych odpadów, których składowanie prowadzi do zajmowania nowych terenów i ich wykluczenia z dotychczasowej formy użytkowania,
- ocena stanu środowiska,
- zrównoważony rozwój obszarów i ich infrastruktury,
- zasady planowania terenów i opracowywanie map,
- alternatywne źródła energii,
- uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości.

Osiągnięcia naukowe Instytutu Agronomii w latach 2013-2018 to: 26 publikacji w czasopiśmie z listy A, 79 publikacji w czasopiśmie z listy B MNiSW, 5 rozdziałów w monografiach, 4 w innych artykułach i komunikatach naukowych oraz uzyskanie 1 patentu, redakcja 7 map kartograficznych.

Wykorzystanie własnych badań jest szczególnie widoczne w modułach związanych z przedmiotami przyrodniczymi, w znacznie mniejszym stopniu ekonomicznymi, a praktycznie brak wpływu prowadzonych badań na przedmioty z dyscypliny nauk technicznych.

W ocenie ZO PKA zakres badań pokrywa częściowo kierunkowy i specjalistyczny zakres kształcenia na kierunku „*gospodarka przestrzenna*”, wyniki badań są wykorzystywane bezpośrednio w procesie kształcenia, wskazane jest podejmowanie badań w dziedzinie nauk technicznych.

1.3. Kierunek został przyporządkowany do trzech obszarów: nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, nauk społecznych oraz nauk technicznych, a efekty kształcenia odnoszą się odpowiednio do dyscyplin: agronomia, ochrona i kształtowanie środowiska, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej, ekonomia, nauki o zarządzaniu, architektura i urbanistyka oraz uwzględniają pełen zestaw efektów niezbędnych do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera. Obowiązujące efekty odnoszą się do Krajowych Ram Kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego i zostały przyjęte Uchwałą Senatu nr 57/2012 UPH w Siedlcach z dnia 24 października 2012 roku. Analiza efektów kształcenia wskazuje na zdecydowaną dominację obszaru nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, natomiast udział efektów odnoszących się do takich dyscyplin jak: nauki o poznaniu i komunikacji społecznej, i nauki o zarządzaniu jest pomijalny. Efekty kształcenia dla studiów I stopnia wymagają doskonalenia z równoczesnym dostosowaniem ich do wymogów Polskiej Ramy Kwalifikacji. W opisie kierunkowych efektów kształcenia znajduje się nadmierna ilość treści związanych z rolnictwem. Wśród nich znajduje się efekt typowy dla kierunku rolnictwo i nieprzydatny absolwentowi kierunku „*gospodarka przestrzenna*” - *K_W12 Zna i ocenia przydatność podstawowych technologii produkcji roślinnej. Zna podstawy rolnictwa integrowanego i organicznego. Wykazuje znajomość podstawowych maszyn rolniczych i ich zastosowania w gospodarstwie rolnym oraz wpływu na agrocenozę. Zna strategię ochrony i kształtowania środowiska na terenach rolniczych*, a treści związane z *gospodarką przestrzenną* są wyeksponowane w stopniu niewystarczającym. W przypadku kilku efektów wiedza ma zaledwie poziom podstawowy np. *K_W02 Ma podstawową wiedzę ekonomiczną, prawną i społeczną, dostosowaną do kierunku „gospodarka przestrzenna”. Zna podstawowe pojęcia, regulacje prawne i ekonomiczne*,

dotyczące działalności gospodarczej oraz szeroko pojętego procesu zarządzania; K_U07 Stosuje podstawowe technologie informatyczne w zakresie pozyskiwania i przetwarzania informacji z zakresu kierunku „gospodarka przestrzenna”. Potrafi wykorzystać Systemy Informacji Przestrzennej jako źródło danych kluczowych do oceny stanu środowiska oraz wyceny inwestycji związanych z przekształceniami przestrzennymi. Ponadto, należy stwierdzić, że niektóre efekty mają bardzo ogólny charakter poprzez zastosowanie określenia „... w gospodarce przestrzennej” np. K_U05 Potrafi dokonać identyfikacji i sformułować specyfikacje prostych zadań inżynierskich o charakterze praktycznym, charakterystycznych dla kierunku „gospodarka przestrzenna”. Umie wykonać prosty projekt z zakresu planowania przestrzennego, z wykorzystaniem poznanych metod i urządzeń technicznych. Efekty inżynierskie zostały wkomponowane w zestaw efektów kierunkowych i ich realizacja nie budzi zastrzeżeń.

W zbiorze efektów prawidłowo uwzględniono efekt dotyczący umiejętności posługiwania się językiem obcym na poziomie B2 ESOKJ. Zapewniono pełną zgodność efektów dla obu form studiów (obecnie nie prowadzi się kształcenia na studiach niestacjonarnych) ponieważ ten sam zestaw efektów obowiązuje dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia na kierunku „gospodarka przestrzenna” dotychczas była wzorowana na programach opracowywanych na podstawie standardów obowiązujących przed rokiem 2012. Kierunek został umiejscowiony w trzech obszarach – nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, nauk społecznych oraz nauk technicznych, a efekty kształcenia odniesiono do dyscyplin: agronomia, ochrona i kształtowanie środowiska, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej, ekonomia, nauki o zarządzaniu, architektura i urbanistyka. W koncepcji położono główny nacisk na zagospodarowanie przestrzeni rolniczej, co w pełni odpowiada zapotrzebowaniu w regionie, jednak to znacząco ogranicza możliwości podejmowania pracy w innych działach gospodarki przestrzennej. Koncepcja kształcenia powinna zostać w tym obszarze pilnie uzupełniona. Jednostki zaangażowane w kształcenie na tym kierunku prowadzą badania naukowe we wszystkich trzech obszarach, a uzyskane wyniki wykorzystują w dydaktyce. Pewien niedosyt stanowią badania w zakresie nauk technicznych. Efekty kształcenia na kierunku są odniesione do KRK. Z powodu zbyt dużego udziału efektów związanych z rolnictwem i wadliwej konstrukcji niektórych efektów kształcenia wymagają one zasadniczej korekty.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

- korekta kierunkowych efektów kształcenia dla studiów I stopnia – zastąpienie treści związanych z rolnictwem treściami bezpośrednio dotyczącymi „gospodarki przestrzennej”, uszczegółowienie i zapewnienie odpowiedniego, dla studiów I stopnia, poziomu wiedzy i umiejętności;

- uwzględnienie w koncepcji kształcenia i kierunkowych efektach kształcenia zagadnień z zakresu zmian zagospodarowania przestrzennego związanego z inwestycjami poza rolnictwem;
- rozwijanie badań w dziedzinie nauk technicznych - architektura i urbanistyka.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1. Studia na kierunku „*gospodarka przestrzenna*” są prowadzone w formie stacjonarnej i niestacjonarnej (obecnie brak studentów na tej formie kształcenia) I stopnia i niezależnie od formy trwają 7 semestrów. Absolwent studiów I stopnia otrzymuje tytuł zawodowy inżyniera. Student na studiach I stopnia nie ma specjalności, a efekt specjalizacji uzyskuje się poprzez przedmioty obieralne. Łączna liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w czasie studiów I stopnia, niezależnie od ich formy, wynosi 210. Łączna liczba godzin zajęć zorganizowanych na kierunku „*gospodarka przestrzenna*” (wykłady, ćwiczenia i konsultacje) na studiach stacjonarnych I stopnia wynosi 2625 godz., a na studiach niestacjonarnych 1714 godz., udział konsultacji jest niewielki, ale pożądanym do osiągnięcia założonych efektów kształcenia. To w przeliczeniu na punkty ECTS daje na studiach stacjonarnych 105 ECTS z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów, a na studiach niestacjonarnych odpowiednio 69 punktów ECTS.

Oceniana Jednostka deklaruje, że na studiach pierwszego stopnia student ma zapewniony wybór modułów, za który uzyskuje 32,4%. Za zajęcia podlegające wyborowi student studiów I stopnia uzyskuje: wybieralne – 54 ECTS (w części przypadków student wybiera język wykładowy polski/angielski, a w większości - 14 przedmiotów - wybiera z 14 modułów obejmujących po 2-3 przedmioty) oraz dwa języki obce - 8 ECTS, co daje łącznie 62 ECTS, czyli 29,5% pkt. ECTS. W pewnym stopniu do wyboru jest również projekt inżynierski (15 pkt ECTS) ponieważ jest on wykonywany w różnych jednostkach. W tej sytuacji łączna liczba punktów ECTS do wyboru wynosi 77, co stanowi 36,7%. Program kształcenia na I stopniu przewiduje zajęcia z wychowania fizycznego w wymiarze 30 godz., dwóch języków obcych w łącznym wymiarze 120 godz. - 8 pkt. ECTS, technologii informatycznych w wymiarze 30 godz. – 3 pkt. ECTS. Program kształcenia obejmuje 25% efektów odnoszących się do obszaru nauk społecznych.

W planie studiów znajdują się obowiązkowe przedmioty zbędne dla tego kierunku np.: Ocena i przeciwdziałanie chemizacji rolnictwa, Gospodarka odpadami; przedmioty o mniejszym znaczeniu np. Gospodarka wodna i ściekowa - dla absolwenta tego kierunku istotna jest tylko infrastruktura, a nie technologia. W planie studiów występują przedmioty

o zbliżonych efektach np. Geodezja i kartografia oraz Metody prezentacji kartograficznej; Kształtowanie terenów zieleni oraz Zieleń w zagospodarowaniu przestrzennym. Ograniczenie liczby godzin na te przedmioty - rezygnacja lub połączenie pozwoliłaby w tej samej liczbie godzin wygospodarować dodatkowy czas na realizację przedmiotów kluczowych dla tego kierunku – głównie projektowych np. Zasady projektowania, Planowanie przestrzenne, Projektowanie urbanistyczne. W programie studiów zapewniono realizację zajęć z języka obcego. Korekty wymagają również moduły przedmiotów obieralnych, ponieważ często są to przedmioty dość odległe od samego kierunku o niewielkiej liczbie godzin. Moduł 2 jest typowy dla kierunku rolnictwo, w module 4 umieszczono przedmiot Toksykologia środowiskowa, który nie jest w pełni przydatny absolwentowi tego kierunku, w module 5 kluczowy przedmiot Podstawy planów miejscowych, powinien być obowiązkowy, a do wyboru mogłoby być jego rozwinięcie, w module 14 Zagrożenia środowiskowe produkcją zwierzęcą, ta problematyka ochrony środowiska jest omawiana w ramach innych przedmiotów. Przeprowadzenie takiej weryfikacji pozwoli na zwiększenie wymiaru przedmiotów kluczowych dla kierunku np. zawartych w modułach 7-12 oraz 14. W czasie spotkania ZO PKA ze studentami powyższy problem był podnoszony, osoby studiujące na kierunku wskazywały także, że preferowałyby mniejszą ilość treści związanych z naukami przyrodniczymi. W ich ocenie nie wszystkie treści objęte programem studiów przydadzą im się w dalszym życiu zawodowym.

Drobnej korekty wymaga również sekwencja przedmiotów: Grafika inżynierska na semestrze 2, Geodezja i kartografia na semestrze 2, a Geograficzne systemy informacji przestrzennej na semestrze 3, ponieważ są to przedmioty, w ramach których student ma osiąść wiedzę i umiejętności niezbędne np. w projektowaniu.

Plan studiów przewiduje odbycie 4-tygodniowej praktyki (160 godz., 6 ECTS). Organizację praktyk reguluje *Zarządzenie nr 69/2014 Rektora UPH w Siedlcach z dnia 8 września 2014 roku* wraz ze zmianą w *Zarządzeniu nr 58/2018 Rektora UPH z dnia 22 czerwca 2018 roku*. Studenci odbywają praktykę zawodową po 6 semestrze. Student samodzielnie wybiera miejsce praktyk, może również korzystać ze wsparcia Opiekuna ze strony Uczelni, w wyborze miejsca praktyki. Praktyki studenckie odbywają się w sposób w pełni sformalizowany i stanowią podsumowanie, weryfikację w warunkach rzeczywistych, praktyczne uzupełnienie zdobytej wiedzy teoretycznej oraz rozszerzenie wiedzy z zakresu przedmiotów specjalistycznych. Miejscem praktyki są jednostki samorządu terytorialnego, firmy budowlane, firmy projektowe, biura geodezyjne, podmioty działające w sferze zagospodarowania przestrzeni. W roku akademickim 2017/2018 studenci kierunku „gospodarka przestrzenna” praktyki zawodowe realizowali w następujących jednostkach: Pracownia projektowa w Siedlcach, Usługi geodezyjne „GEOS” i MiGeoTech w Siedlcach, CADASTRE sp. z o.o. w Białej Podlaskiej, Biernacki-Bud – firma budowlana w Siedlcach, Urząd Gminy Korczew, Gminna Spółka Komunalna Sp. z o.o., Biuro Usług Geodezyjnych i Kartograficznych „GEO-ZET” w Siedlcach, Biura Geodezyjno-Usługowe w Mińsku Mazowieckim i Międzyrzecu Podlaskim, Green Street – architektura krajobrazu w Siedlcach, Centrum Ogrodnicze „Cyprysik” w Siedlcach, Pracownia Projektowa PROARCH w Siedlcach i Pracownia BPP w Warszawie, „Level” Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Projektowe w Mińsku Mazowieckim, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju w Warszawie, IZOLDA Agroservice s.c., i Urząd Gminy Repki. Dostęp do podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego umożliwia

taki dobór podmiotów realizujących praktyki, by pozwolić na jak najlepszą realizację zakładanych efektów kształcenia.

Zaliczenia praktyki zawodowej dokonuje komisja powołana przez Dziekana, w skład której wchodzi Prodziekan ds. studentów, kierownik Ośrodka Praktyk Studenckich oraz nauczyciel akademicki wchodzący w skład minimum kadrowego kierunku studiów

Zajęcia na kierunku „*gospodarka przestrzenna*” realizowane są w formie wykładów, ćwiczeń audytoryjnych, ćwiczeń laboratoryjnych i ćwiczeń terenowych. Wymiar zajęć prowadzonych na studiach w formie wykładu stanowi 49%. Studenci na spotkaniu z ZO PKA wskazywali, że w ich ocenie mają zbyt mało praktycznych form zajęć. Według ZO tak duży udział wykładów (większość przedmiotów fakultatywnych nie ma ćwiczeń) w połączeniu z analizą sylabusów, z której wynika, że często praktyczną czynnością wykonywaną przez studenta jest przygotowanie prezentacji, ocena prac przejściowych budzi zastrzeżenia odnośnie możliwości nabywania przez studentów umiejętności inżynierskich zapisanych w efektach kierunkowych.

Organizacja zajęć na studiach stacjonarnych odbywa się od poniedziałku do piątku w zasadzie w jednym budynku. Podział zajęć pomiędzy poszczególne dni jest w miarę równomierny, jeśli w jednym dniu wypada więcej zajęć, to jest przewidziana przerwa na posiłek. Liczebność grup laboratoryjnych wynosi 15, jeśli liczba stanowisk jest mniejsza to odpowiednio mniej, seminaryjnych 9-15 i językowych 20. Ze względu na małą liczebność poszczególnych roczników grupy te w praktyce są mniejsze i pozwalają na bardzo dobry kontakt Prowadzącego ze studentami. Na kierunku nie prowadzi się zajęć z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość.

Przewidziany czas realizacji przedmiotów („godziny w bezpośrednim kontakcie”) i przypisane im punkty ECTS są prawidłowe i pozwalają na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Pewne odstępstwa od tej zasady, w odniesieniu do umiejętności inżynierskich, zostały już wskazane wcześniej i wymagają niezbędnych korekt.

Szczegółowej analizie wymagają sylabusy, a znaczna część z nich wymaga korekty z powodu: powtarzania treści między przedmiotem Podstawy gospodarki przestrzennej i Polityka regionalna, a także Ekonomia miast i regionów; ogólnie zapisanych efektów przedmiotowych, będących w zasadzie kalką efektów obszarowych: Planowanie infrastruktury technicznej - *U_01 Potrafi przy formułowaniu i rozwiązywaniu zadań inżynierskich, dostrzegać ich aspekty systemowe i pozatechniczne. Posiada umiejętność powiązania komponentów środowiskowych i technicznych przy projektowaniu inżynierskim. Umie zastosować kompleksowe rozwiązania systemowe przy planowaniu przestrzeni lokalnej.*

Niestety w większości przypadków zbyt lakonicznie opisane są treści kształcenia realizowane na ćwiczeniach, rzadko pojawia się w nich wykonanie projektu, czy jego elementów, co budzi wątpliwości dotyczące możliwości osiągnięcia kompetencji inżynierskich. Analiza treści kształcenia wskazuje, że są w większości zgodne z kierunkiem studiów, jednak niekiedy oparte na dość dawno wydanych pozycjach literaturowych np. Planowanie infrastruktury technicznej pozycje z lat 1963-1983.

Zgodnie z Regulaminem Studiów UPH w Siedlcach studenci mogą studiować według indywidualnego programu studiów oraz indywidualnej organizacji studiów. Indywidualny program studiów przeznaczony jest dla studentów, którzy zaliczyli pierwszy rok studiów pierwszego stopnia i uzyskali średnią ocen z ostatniego roku, nie niższą niż 4,5. Szczegółowe

warunki zatwierdza Dziekan, wyznaczając jednocześnie opiekuna naukowego. Najczęściej są to studenci wyróżniający się w działalności na rzecz środowiska akademickiego, działalności sportowej, studenci znajdujący się w trudnej sytuacji życiowej oraz osoby niepełnosprawne. Tryb oraz zasady przyznawania wymienionych wyżej indywidualizacji procesu studiowania określa Regulamin.

2.2. Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na kierunku „*gospodarka przestrzenna*” prowadzone są zgodnie z *Zarządzeniem nr 72/2017 Rektora UPH w Siedlcach z dnia 27 lipca 2017 roku*. Studenci są informowani na temat kryteriów i metod oceny na pierwszych zajęciach, bezpośrednio od Prowadzących. Informacje na temat zasad zaliczenia przedmiotów są także zawarte w ramach sylabusów, do których jest możliwość dostępu za pośrednictwem Internetu.

Modułowe efekty kształcenia są weryfikowane za pomocą kolokwίων, egzaminów, zaliczeń, prezentacji multimedialnych, referatów, prac projektowych, dyskusji, ćwiczeń projektowych. Analiza metod zapisanych w sylabusach pozwala stwierdzić, że są one typowe, jednak ich dobór budzi pewne wątpliwości. Metody oceny wiedzy to głównie prace pisemne i to należy uznać za rozwiązanie prawidłowe, natomiast sprawdzanie efektów w zakresie umiejętności nie zawsze jest prawidłowo zaplanowane, zbyt często jest to prezentacja multimedialna, która praktycznie pozwala na sprawdzenie umiejętności w zakresie komunikowania: *Gospodarka odpadami - U_01 Planuje, organizuje, analizuje i ocenia gospodarkę odpadami na poziomie przedsiębiorstwa i jednostki samorządowej – ocena pracy pisemnej, prezentacji, frekwencji i aktywności; Klimatologia planistyczna - U_01 Potrafi, pod kierunkiem opiekuna naukowego, planować i przeprowadzać eksperymenty, w tym pomiary fizyczne, chemiczne oraz symulacje komputerowe, interpretować uzyskane wyniki przy pomocy właściwych metod statystycznych i wyciągać wnioski - Kolokwia pisemne (sprawdzian testowy lub w postaci pytań); Gospodarka wodna i ściekowa - U_05 Wdraża w praktyce zdobytą wiedzę w zakresie gospodarki wodnej i ściekowej - Weryfikacja wiedzy w formie kolokwίων, umiejętności i kompetencji społecznych w trakcie wykonywania ćwiczeń oraz podejmowanej na ćwiczeniach dyskusji. W trakcie ocen prac przejściowych stwierdzono przypadek, (Podstawy gospodarki przestrzennej) gdzie zadane pytania były rozbieżne z treściami sylabusu.*

Na uwagę zasługuje kompleksowe dokumentowanie przebiegu praktyk studenckich. Zgodnie z określonym trybem i w ściśle określonych terminach studenci otrzymują skierowania, wzór dzienniczka praktyk, program i regulamin praktyk. Ponadto prowadzone są indywidualne rozmowy ze studentami, które pozwalają na ich ukierunkowanie, a także podkreślenie na co powinni studenci zwrócić uwagę w trakcie realizacji praktyk oraz w jaki sposób należy prawidłowo prowadzić dzienniczek praktyk. Prowadzi się kontrolę poszczególnych praktyk, ale ze względu na brak środków finansowych w Ośrodku Praktyk Studenckich ograniczono je do miejsc na terenie miasta Siedlce oraz powiatu siedleckiego. Zaliczenie praktyki następuje po ich zakończeniu i dokonuje go komisja powołana przez Dziekana. Zaliczenie polega na indywidualnej rozmowie ze studentem i weryfikacji dokumentacji - zaświadczenia o odbyciu praktyki zawodowej wraz z prawidłowo prowadzonym dziennikiem praktyk.

Efekty uzyskane w zakresie nauki języka obcego są sprawdzane prawidłowymi metodami: ocena wypowiedzi ustnych na zajęciach, sprawdzian pisemny, ocena prac domowych w formie dłuższych wypowiedzi pisemnych.

Prace egzaminacyjne, testy, pisemne prace etapowe są przechowywane przez koordynatorów przedmiotów. W przypadku egzaminów ustnych protokoły z egzaminów znajdują się w systemie USOS i w wersji papierowej w dziekanacie. Raporty z realizacji osiągniętych efektów kształcenia, dzienniki praktyk zawodowych przechowywane są w sekretariacie Instytutu Agronomii. Protokoły z egzaminów dyplomowych inżynierskich są dokumentowane w formie pisemnej i przechowywane w dziekanacie Wydziału Przyrodniczego, w teczce akt studenta.

Osoby studiujące na wizytowanym kierunku wyrażały pozytywną opinię co do obiektywności ich oceniania, a także wskazywały, że na swój wniosek mogą mieć wgląd do prac, w ramach którego mają możliwość uzyskania precyzyjnej informacji zwrotnej co do popełnionych przez nich błędów. Na wyniki zaliczeń oczekują od kilku godzin do tygodnia, zależnie od przedmiotu. Sam dobór zakresu czasu w ramach przeprowadzanych zaliczeń jest w ocenie studentów adekwatny do ich treści. Studenci także nie zgłaszali żadnych zastrzeżeń co do higieny pracy w zakresie przeprowadzania egzaminów i kolokwium.

Studenci w zależności od stopnia osiągania efektów kształcenia mogą korzystać z różnych form pomocy ze strony nauczycieli. Studenci mający trudności z uzyskaniem efektów kształcenia mogą korzystać z konsultacji, natomiast najzdolniejsi mają możliwość rozszerzania swoich zainteresowań poprzez udział w pracy koła naukowego.

Należy podkreślić, że studenci kierunku „*gospodarka przestrzenna*” są współautorami 4 publikacji w czasopiśmie z listy B MNiSW oraz 4 rozdziałów w monografiach. Świadczy to o zaangażowaniu studentów w działalność naukową oraz inspirującej roli nauczycieli akademickich, włączających młodzież akademicką do swojej problematyki badawczej.

Prace etapowe wykazują zróżnicowany poziom merytoryczny. W przypadku sprawdzania wiedzy są to dość proste pytania, niekiedy w postaci testu, co powoduje, że studenci uzyskują oceny z „górnej części skali”. Takie prace występują tylko w przypadku nielicznych przedmiotów. Prace są oceniane, ale nie zawsze poprawione. Analiza ocen uzyskanych w czasie ostatniej sesji (protokoły zaliczeń poszczególnych przedmiotów) wskazuje na pewne przesunięcie ocen w stronę górnej granicy skali.

Słabym ogniwem weryfikacji efektów kształcenia jest proces dyplomowania, wprawdzie egzamin dyplomowy obejmuje swoim zakresem treści kształcenia z całego okresu nauki i szczegółową wiedzę związaną z pracą dyplomową, jednak zestaw zagadnień wymaga pilnej weryfikacji. Należy usunąć z niego zagadnienia sformułowane w sposób bardzo ogólny np.: uwarunkowania polityki przestrzennej, formy ochrony przyrody, zadania gospodarki leśnej; niestanowiące głównych treści kształcenia: Przyczyny i skutki zakwaszanie gleb w Polsce, Przyczyny i następstwa eutrofizacji wód związane z chemizacją rolnictwa, Naukowe i praktyczne zadania geodezji oraz eliminacje zagadnień powtarzających np. dotyczących terenów zielonych. Analiza protokołów z tych egzaminów wykazuje, że lista ta jedynie w części pokrywa się z rzeczywistością zadawanymi pytaniami. Egzamin odbywa się przed komisją powołaną przez Dziekana.

Prace dyplomowe inżynierskie mają często charakter projektów lub ekspertyz, niestety niektóre z nich są typowymi pracami przeglądowymi. Tematyka tych prac jest związana

z kierunkiem i dotyczy przede wszystkim zagadnień: architektoniczno-budowlanych, zagospodarowania terenów rolniczych, gospodarstw agroturystycznych, obiektów sportu i rekreacji, kultury, obiektów miejskich, jednostek samorządu terytorialnego na poziomie gminy. Przeprowadzona przez ZO PKA ocena 12 wybranych prac dyplomowych tylko częściowo potwierdza ich inżynierski charakter, poza trzema przypadkami, gdzie prace miały typowo licencjacki charakter, gdyż są studium literaturowym, nie wykonano jakichkolwiek zadań inżynierskich. Prace te nie spełniają wymagań właściwych dla prac inżynierskich w przypadku studiów prowadzących do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera. W przypadku dwóch prac dotyczących zagospodarowania terenu działki okazało się, że główną częścią pracy jest opis konstrukcji domu jednorodzinnego, a sam element zagospodarowania terenu, zawarty w tytule, stanowi niewielkie uzupełnienie. Prace te nie powinny być realizowane na kierunku „*gospodarka przestrzenna*” ponieważ są typowo budowlane. Większość prac dyplomowych ma związek z dyscyplinami, do których odnoszą się efekty kształcenia. Na uwagę zasługuje również fakt, że sami studenci mogą proponować tematykę prac.

W przypadku nieuzyskania zaliczenia/egzaminu zajęć studentowi przysługuje prawo do wnioskowania o zaliczanie komisyjne. Istniejący system weryfikacji efektów kształcenia zapewnia obiektywną ocenę i równe traktowanie wszystkich studentów, jednak przeprowadzona analiza wskazuje na występujące przypadki zawyżania ocen. Na szczególne traktowanie np. zmiany formy czy czasu trwania egzaminu lub zaliczenia, mogą liczyć studenci niepełnosprawni.

Program kształcenia prowadzi do uzyskania podstawowych kompetencji niezbędnych inżynierowi z zakresu gospodarki przestrzennej do wykonywania zawodu, jednak należy wzmocnić inżynierski charakter prac wykonywanych na ćwiczeniach, a przede wszystkim prac dyplomowych.

2.3. Rekrutacja na studia odbywa się podstawie uchwały Senatu przyjmowanej na ponad rok przed rozpoczęciem kształcenia. Zasady rekrutacji na studia w UPH w Siedlcach na rok akademicki 2018/2019 określa: Uchwała nr 28/2017 Senatu UPH w Siedlcach z dnia 24 maja 2017 roku, Uchwała nr 32/2017 Senatu UPH w Siedlcach z dnia 24 maja 2017 roku, Zarządzenie nr 35/2016 Rektora UPH w Siedlcach z dnia 24 maja 2016 roku, Zarządzenie nr 55/2018 Rektora UPH w Siedlcach z dnia 20 czerwca 2018 roku.

Rekrutacja ma charakter konkursu świadectw, a system rekrutacji oparty jest bezpośrednio na wynikach matur i ma charakter konkursowy. Podstawę rekrutacji na studia I stopnia na kierunek „*gospodarka przestrzenna*” stanowią wyniki egzaminów maturalnych z dwóch, przedmiotów spośród następującej grupy: biologia, chemia, fizyka, geografia, język obcy, matematyka, wiedza o społeczeństwie. Jest to powszechnie stosowany system rekrutacji na tego typu kierunki. Dokumenty dotyczące zasad rekrutacji są podane na stronie internetowej Uczelni, a system, w ocenie studentów jak również ZO PKA, jest w pełni transparentny i zapewnia równość szans wszystkim kandydatom.

W uczelni przyjęto Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym określa Uchwała nr 31/2015 Senatu UPH w Siedlcach z dnia 27 maja 2015 roku. Na ocenianym kierunku jeszcze ta procedura nie znalazła zastosowania, a samą jej konstrukcję należy ocenić pozytywnie. Zakres informacji

dostępnych dla kandydatów i studentów na stronie internetowej oraz jej aktualność i kompletność należy ocenić pozytywnie.

Ogólne zasady przenoszenia efektów kształcenia określa Regulamin Studiów i jest dokonywane przez Dziekana. Zasady te są precyzyjnie opisane i nie budzą wątpliwości. W ocenie ZO PKA opracowany system należy uznać za w pełni zasadny.

Na pierwszym roku zmniejszenie liczby studentów związane jest ze zmianą kierunku kształcenia, a w trakcie studiów z brakiem postępów w nauce, ale to są pojedyncze przypadki. Przesunięcia terminu złożenia pracy dyplomowej najczęściej spowodowane są względami osobistymi.

System dyplomowania na ocenianym kierunku obejmuje: wybór tematu pracy dyplomowej inżynierskiej, zebranie propozycji tematów i zatwierdzenie ich przez Radę Instytutu Agronomii, wpisanie zatwierdzonych tematów do systemu USOS. Przy wyborze tematu pracy dyplomowej i opiekuna uwzględniany jest wybór każdego studenta. Prace dyplomowe są przyjmowane przez opiekunów, podpisywane zgodnie z obowiązującą w uczelni procedurą przez opiekuna i studenta, a następnie składane w wersji drukowanej i elektronicznej do dziekanatu. Obowiązuje sprawdzenie prac w systemie antyplagiatowym. Po zaliczeniu ostatniego semestru i złożeniu pracy powoływany jest recenzent. Pozytywna recenzja opiekuna i recenzenta pozwalają na wyznaczenie terminu egzaminu dyplomowego.

Stosowane zasady dyplomowania, składające się z wykonania pod opieką nauczyciela pracy inżynierskiej i zdanie egzaminu dyplomowego, obejmującego pełen zakres treści kształcenia oceniono pozytywnie. Jednak jego realizacja budzi zastrzeżenia dotyczące samego zestawu zagadnień – omówione szczegółowo w pkt 2.2., braku możliwości zaprezentowania przez studenta swojej pracy, a przede wszystkim inżynierskiego i zgodnego z kierunkiem charakteru prac dyplomowych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Studia na kierunku „*gospodarka przestrzenna*” są prowadzone w formie stacjonarnej i niestacjonarnej – obecnie brak studentów na studiach niestacjonarnych. Zaplanowany wymiar zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów oraz szacowany nakład pracy własnej studenta i proporcje liczby godzin zajęć zorganizowanych i pracy własnej studenta zapewniają osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia na poziomie studiów I stopnia. Po uzupełnieniu sylabusów do projektu inżynierskiego program studiów I stopnia zapewni 30% ECTS do wyboru. W planie studiów znajdują się również przedmioty zbędne, takie jak: Ocena i przeciwdziałanie chemizacji rolnictwa, Gospodarka odpadami; przedmioty o mniejszym znaczeniu np. Gospodarka wodna i ściekowa. W planie studiów występują przedmioty o zbliżonych efektach np. Geodezja i kartografia oraz Metody prezentacji kartograficznej; Kształtowanie terenów zieleni oraz Zielen w zagospodarowaniu przestrzennym. Ograniczenie liczby godzin na te przedmioty - rezygnacja lub połączenie, pozwoliłaby w tej samej liczbie godzin wygospodarować dodatkowy czas na realizację przedmiotów kluczowych dla tego kierunku – głównie projektowych np. Zasady projektowania, Planowanie przestrzenne, Projektowanie urbanistyczne.

Drobnej korekty wymaga również sekwencja przedmiotów: Grafika inżynierska na semestrze 2, Geodezja i kartografia na semestrze 2, oraz Geograficzne systemy informacji

przestrzennej na semestrze 3, ponieważ są to przedmioty w ramach których student ma osiąść wiedzę i umiejętności niezbędne np. w projektowaniu.

Plan studiów przewiduje odbycie 4-tygodniowej praktyki (160 godz.). Organizacja zajęć i praktyk odbywa się w sposób prawidłowy.

Szczegółowej analizie wymagają sylabusy, a znaczna część z nich wymaga korekty ze względu na: powtarzanie treści w kilku przedmiotach; treści mało przydatne dla kierunku; metody weryfikacji umiejętności nie pozwalające na ich prawidłową ocenę; brak najnowszej literatury. W celu uwypuklenia ich inżynierskiego charakteru należy częściej używać, w odniesieniu do prac przejściowych, określenia projekt czy elementy projektu.

Forma procesu dyplomowania jest w pełni poprawna, lecz jej realizacja wymaga szybkiej korekty. Jego realizacja budzi zastrzeżenia dotyczące samego zestawu zagadnień – omówione szczegółowo w pkt 2.2. Analiza protokołów z tych egzaminów wykazuje, że lista ta jedynie w części pokrywa się z rzeczywiście zadawanymi pytaniami. Student nie ma możliwości zaprezentowania swojej pracy dyplomowej. Niektóre prace niestety nie mają charakteru inżynierskiego i zgodnego z kierunkiem „*gospodarka przestrzenna*”. Przeprowadzona przez ZO PKA ocena wybranych prac dyplomowych wykazała, że wśród 12 ocenianych prac 3 miały charakter przeglądowy, a treść 2 z nich zasadniczo odbiegała od kierunku „*gospodarka przestrzenna*”. Wymagania stawiane pracom dyplomowym powinny być zwiększone i szczegółowo monitorowane.

System rekrutacji oparty jest bezpośrednio na wynikach matur. W Uczelni przyjęto uchwałę określającą zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów kształcenia uzyskanych poza systemem studiów i ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia dla danego kierunku. Zakres informacji dotyczących programu kształcenia jest dostępny dla kandydatów i studentów na stronie internetowej oraz jej aktualność i kompletność należy ocenić pozytywnie.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

- zmniejszenie liczby zajęć z obszaru nauk rolniczych na rzecz zajęć z obszaru nauk technicznych i większe wyeksponowanie zagadnień ściśle związanych z kierunkiem „*gospodarka przestrzenna*”;
- weryfikację zestawu zagadnień na egzamin dyplomowy i uwzględnienie w nich prezentacji pracy;
- wprowadzenie zasady losowania zagadnień tylko i wyłącznie zamieszczonych na wcześniej opublikowanej liście;
- określenie wymagań stawianych pracom dyplomowym inżynierskim w celu zapewnienia wszystkim pracom dyplomowym charakteru prac inżynierskich związanych z kierunkiem „*gospodarka przestrzenna*”;
- korekta sylabusów pod kątem wykluczenia powtórzeń, zapewnienia prawidłowej weryfikacji efektów kształcenia w zakresie umiejętności i aktualnej literatury;
- precyzyjne zapisanie w sylabusach informacji dotyczących form sprawdzenia umiejętności, np.: projekt, element projektu;

- korekta sekwencji wskazanych przedmiotów w programie studiów - wskazane jest przesunięcie na wcześniejsze semestry następujących przedmiotów: Grafika inżynierska na semestrze 2, Geodezja i kartografia na semestrze 2, oraz Geograficzne systemy informacji przestrzennej na semestrze 3;
- umieszczenie w porozumieniu dotyczącym praktyk przypisanych im efektów kształcenia;
- wykorzystanie w modyfikacji programów kształcenia informacji zwrotnych od praktykodawców dotyczących szczególnych zainteresowań studentów.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) w Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach (UPH), a tym samym w Jednostce prowadzącej wizytowany kierunek studiów - Wydziale Przyrodniczym (WP), funkcjonuje w oparciu o uczelniany System Zapewniania Jakości Kształcenia, który w pierwotnej wersji został przyjęty Uchwałą Senatu Uczelni z lutego 2009 r., a następnie zmieniony na mocy Uchwały Senatu w styczniu 2015 r. Obowiązujący wydziałowy akt normatywny regulujący WSZJK na Wydziale Przyrodniczym przyjęty został w październiku 2016 r.

Funkcjonowanie WSZJK na Wydziale prowadzącym wizytowany kierunek polega na podejmowaniu działań m.in. w zakresie: weryfikacji efektów kształcenia przyjętych dla poszczególnych kierunków i poziomów studiów prowadzonych przez Wydział Przyrodniczy; oceny i weryfikacji doboru nauczycieli akademickich do prowadzenia poszczególnych modułów przedmiotowych; oceny warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych; dokonywania hospitacji oraz studenckich badań ankietowych obejmujących jakość realizowanych zajęć dydaktycznych oraz poziom obsługi administracyjnej; doskonalenia systemu komunikacji z kandydatami na poszczególne kierunki studiów, ze studentami Wydziału oraz z absolwentami; monitorowania karier zawodowych absolwentów Wydziału, a także pozyskiwania opinii przedstawicieli rynku pracy w odniesieniu do realizowanych oraz wdrażanych programów kształcenia.

Strukturę organizacyjną Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na poziomie Uczelni tworzą: Senacka Komisja ds. Jakości Kształcenia oraz Senacka Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia, a na poziomie Wydziału Przyrodniczego odpowiednio Wydziałowe Komisje: ds. Jakości Kształcenia (WKdsJK) oraz ds. Oceny Jakości Kształcenia (WKdsOJK). Nadzór nad funkcjonowaniem WSZJK na szczeblu Uczelni sprawuje Rektor, natomiast na poziomie podstawowej jednostki organizacyjnej – Dziekan. Za działania Systemu w zakresie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia na wizytowanym kierunku „*gospodarka przestrzenna*” odpowiadają wymienione

powyżej Wydziałowe Komisje WSZJK, a także powołana Komisja Programowa na kierunku „*gospodarka przestrzenna*” (KPGp), natomiast kluczową rolę w procesie kształcenia na kierunku pełni Instytut Agronomii (IBiHZ), którego dyrektor przewodniczy Komisji programowej wizytowanego kierunku. Poza ciałami kolegialnymi wymienionymi powyżej na Wydziale Przyrodniczym powołane zostały również m.in. Komisje: ds. Rozwoju Wydziału; ds. Praktyk Studenckich oraz ds. Oceny Nauczycieli Akademickich.

Zgodnie z zaleceniami Zespołu Oceniającego sformułowanymi podczas poprzedniej oceny (ocena instytucjonalna w r.a. 2012/2013) skład Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia uzupełniony został o przedstawiciela studentów oraz doktorantów. W skład Komisji Programowej kierunku „*gospodarka przestrzenna*” wchodzi nauczyciele akademicy, a ponadto przedstawiciel studentów oraz trzech przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego.

Za prawidłowość wprowadzania zmian w programach kształcenia odpowiada Komisja Programowa. W proces projektowania i zmian w programie kształcenia angażowani są przede wszystkim interesariusze wewnętrzni.

Obowiązujące procedury dotyczące projektowania efektów kształcenia zostały określone w Uchwale Senatu UP-H ze stycznia 2017 r. w *sprawie ustalenia wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie warunków, jakim powinny odpowiadać plany studiów i programy kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia, studiach trzeciego stopnia, studiach podyplomowych i kursach dokształcających*, ze zmianą w maju 2017 r. Powyższa Uchwała w sposób przejrzysty określa: procedurę ustalania przez Senat kierunkowych efektów kształcenia, sposób budowania i opisywania programu kształcenia, sposób opracowywania niektórych elementów programu studiów oraz tryb uchwalania programu kształcenia.

Efekty kształcenia dla kierunku „*gospodarka przestrzenna*” przyjęte zostały dla studiów I stopnia o profilu ogólnoakademickim Uchwałą Senatu Uczelni w październiku 2012 r. nie były dotychczas zmieniane.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi podczas wizytacji działający na Wydziale w ramach WSZJK proces zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programów kształcenia obejmuje bieżący, ale również przeprowadzany co roku przegląd programów kształcenia. Obowiązująca procedura monitorowania umożliwia analizę oceny programów kształcenia pod kątem ich zgodności z powszechnie obowiązującymi oraz uczelnianymi aktami normatywnymi. Z propozycjami zmian występują przede wszystkim interesariusze wewnętrzni - nauczyciele akademicy, ale również studenci. Jak wspomniano wcześniej studenci biorą udział w pracach Rady Wydziału, Rady Programowej kierunku, a także WKdsJK do zadań której należy wskazywanie metod doskonalenia kształcenia, organizacji procesu dydaktycznego czy podejmowanie działań w zakresie oceny jakości kształcenia. W procesie projektowania programu kształcenia, prawo do wyrażenia opinii na temat jego kształtu ma samorząd studencki, który korzystając z tego uprawnienia zgłasza uwagi, sugestie do odpowiednich organów.

Również interesariusze zewnętrzni współpracujący z Wydziałem podczas kształcenia na wizytowanym kierunku studiów mają wpływ na proces kształcenia. Wśród współpracujących z Wydziałem interesariuszy zewnętrznych są również absolwenci kierunku „*gospodarka przestrzenna*”. Wpływ otoczenia społeczno-gospodarczego na proces kształcenia

na wizytowanym kierunku polega również na ich udziale w weryfikacji efektów kształcenia i ocenie stopnia ich realizacji, współorganizacji praktyk oraz staży zawodowych. Interesariusze zewnątrzni prowadzą zajęcia na wizytowanym kierunku, a także udzielają wsparcia podczas opracowywania prac dyplomowych. Współpraca z otoczeniem ma również często charakter nieformalny i polega na wymianie poglądów oraz prowadzeniu konsultacji mających na celu korzystanie z doświadczeń zawodowych tych osób.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia na kierunku obejmuje cykliczne przeglądy programów kształcenia pod kątem merytorycznym oraz spełnienia obowiązujących wymagań prawnych. Każdego roku WKdsJK opracowuje na podstawie Zarządzenia Nr 19/2015 Rektora UP-H z marca 2015 r. w *sprawie ustalenia zasad monitorowania i weryfikacji osiągania zamierzonych efektów kształcenia* (zmienionego Zarządzeniem Nr 72/2017 Rektora z lipca 2017 r.) sprawozdanie obejmujące efekty kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów prowadzonych na WP, w tym wizytowanego kierunku „*gospodarka przestrzenna*”. Analiza sylabusów oraz weryfikacja efektów kształcenia dotyczy zajęć dydaktycznych prowadzonych zgodnie z planem studiów i programem kształcenia. W każdym roku akademickim dokonywana jest analiza osiągniętych kierunkowych efektów kształcenia z przedmiotów/modułów na kierunku. Powyższej analizie podlegają raporty nauczycieli akademickich (koordynatorów przedmiotu/modułu), sylabusy z wybranych przez Zespół przedmiotów, prowadzona jest także ocena weryfikacji efektów kształcenia w odniesieniu do prac zaliczeniowych, projektowych i egzaminacyjnych dla wybranych przedmiotów.

Przed rozpoczęciem roku akademickiego koordynatorzy przedmiotów/modułów zobowiązani zostali do weryfikacji i ewentualnej aktualizacji sylabusów. Jeśli zachodzi konieczność, koordynator przedmiotu proponuje zmiany efektów kształcenia wraz z ich uzasadnieniem. Coroczna weryfikacja losowo wybranych sylabusów przeprowadzana jest z wykorzystaniem w tym celu Karty oceny sylabusu przedmiotowego określonej wspomnianym wyżej, obowiązującym Zarządzeniem Rektora. Zgodnie z wytycznymi, Komisja analizuje czy spełniono wymagania sprawdzalności efektów kształcenia, czy efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób jasny, czy sposób weryfikacji efektów kształcenia jest zrozumiały, czy określono jednoznacznie formy i warunki zaliczenia przedmiotu oraz czy wskazano właściwą literaturę przedmiotu. W wyniku weryfikacji przeprowadzonej w roku akademickim 2017/2018, Zespół ds. oceny efektów kształcenia poddał analizie sylabusy 20 przedmiotów. Stwierdzono wówczas, że oceniane sylabusy nie wymagają zmian.

W celu weryfikacji efektów kształcenia w odniesieniu do prac zaliczeniowych, projektowych i egzaminacyjnych analizie poddano łącznie 20 przedmiotów. Z informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika, że wszystkie efekty kształcenia określone dla modułów realizowanych na kierunku „*gospodarka przestrzenna*” w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zostały osiągnięte. Stwierdzono, że zagadnienia w ocenianych pracach wiązały się z efektami kształcenia, kryteria oraz sposób oceny były właściwe, a weryfikacja efektów prawidłowa. Nie zgłoszono zatem zmian dotyczących weryfikacji efektów kształcenia.

W wyniku monitorowania programów kształcenia zmianie podlega również sekwencja przedmiotów, wprowadzenie nowych przedmiotów i rezygnacja z dotychczas prowadzonych,

jak również zmiana wymiaru godzin prowadzonych zajęć oraz liczby punktów ECTS. Zmiany w programach kształcenia wynikają również z ewaluacji prowadzących zajęcia, a także z hospitacji zajęć.

Ankietyzacja nauczycieli akademickich, w tym prowadzonych przez nich zajęć, dokonywana jest elektronicznie na podstawie Zarządzenia Rektora UP-H z marca 2014 r. w sprawie wprowadzenia ujednoliconego systemu ankietowego badania opinii studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych w zakresie jakości prowadzonych zajęć oraz jakości obsługi procesu dydaktycznego i organizacyjnego. Wydział przeprowadza analizę otrzymywanych wyników i w przypadku takiej konieczności podejmuje stosowne działania naprawcze, m.in. rozmowy, hospitacje interwencyjne lub zmiany w obsadzie zajęć. Wypełnienie semestralnych ankiet ewaluacyjnych jest jedną z możliwości, którą mają studenci, by zgłosić swoje uwagi do procesu kształcenia. Z procesu ankietyzacji oraz hospitacji Wydziałowa Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia sporządza co roku sprawozdania, zamieszczając w nich rekomendacje zmian. W sprawozdaniu z roku 2017/2018 WKdsOJK zaleciła m.in. zwiększenie motywacji studentów do wypełniania ankiet oraz szczególne uwzględnienie w hospitacjach nauczycieli akademickich, którzy uzyskali niższe wskaźniki oceny w ankietach studenckich.

Na kierunku „gospodarka przestrzenna” studenci jednak nie sformułowali żadnych negatywnych uwag dotyczących kadry prowadzącej zajęcia. Z informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika jednak, iż studenci kierunku „gospodarka przestrzenna” dość rzadko wyrażają szczerze swoje opinie poprzez takie ankiety ze względu na obawy wobec konsekwencji zgłaszania negatywnych uwag.

Plany i programy studiów pośrednio są także weryfikowane podczas studenckich praktyk zawodowych. Weryfikacja efektów kształcenia osiąganych podczas praktyk następuje na podstawie oceny pracodawców z jednostki przyjmującej na praktykę, sprawozdania studenta zawartego w Dzienniku Praktyk oraz egzaminu z praktyk przeprowadzonego w formie rozmowy oceniającej przez Komisję egzaminacyjną w składzie: Kierownik Ośrodka ds. Praktyk Studenckich, Prodziekan oraz nauczyciel akademicki posiadający dorobek naukowy związany z kierunkiem „gospodarka przestrzenna”. Egzamin zaliczający praktykę jest na ocenę. Pracodawcy po zakończonych praktykach oceniali studentów pod kątem ich systematyczności w realizacji programu praktyki, pracy wykonawczej studenta w poszczególnych działach, operatywność, umiejętność kierowania, zarządzania, zdolności organizacyjne oraz stosunek do wykonywanych obowiązków. Informacja zwrotna od pracodawców dostarcza Wydziałowi wskazówek do wprowadzenia zmian w planach studiów i programach kształcenia. Z informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika, że wszystkie powyższe kryteria, w kontekście wypełnienia wymagań przez studentów zostały przez praktykodawców ocenione wysoko. Podczas zaliczania praktyki zawodowej również studenci pozytywnie wypowiadali się nt. opiekunów praktyk, kierowników oraz miejsca realizacji praktyk. Dokumentacja związana z praktykami, w tym protokoły zaliczenia przekazywana jest do analizy i oceny Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia. We wnioskach zawartych przez powyższe ciało kolegialne w Sprawozdaniach z przebiegu hospitacji zajęć dydaktycznych, ankietyzacji i realizacji studenckich praktyk zawodowych za lata akademickie 2016/2017 oraz 2017/2018 nie stwierdzono nieprawidłowości w odniesieniu do przyjętych dla praktyk metod weryfikacji efektów kształcenia.

Zasady dyplomowania oraz zasady uznawania kształcenia i kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym określa Regulamin studiów zatwierdzony Uchwałą Senatu UPH z kwietnia 2015 r. oraz Wydziałowa procedura WSZJK zawarta w Księdze Jakości WP. Obowiązujące dla wizytowanego kierunku procedury procesu dyplomowania zakładają ocenę prac dyplomowych, której dokonuje Komisja Programowa kierunku „*gospodarka przestrzenna*”. Tematyka prac dyplomowych zatwierdzana jest przez Radę Instytutu Agronomii. Pytania na egzamin wybierane są losowo. Prace dyplomowe weryfikowane są za pomocą systemu antyplagiatowego - dla każdej wprowadzonej pracy system generuje raport podobieństwa zawierający wyliczone współczynniki podobieństwa danej pracy do innych tekstów oraz informacje dotyczące fragmentów pracy zidentyfikowanych przez system, jako identyczne z tekstami z bazy danych oraz Internetu. Podczas weryfikacji prac studentów wizytowanego kierunku studiów nie stwierdzono w ostatnim czasie nieuzasadnionych zapożyczeń. Mimo prowadzonego na Wydziale Nauk Przyrodniczych monitorowania procesu dyplomowania nie można jednak uznać pełnej skuteczności jego działania – podczas wizytacji kierunku stwierdzono, iż część prac dyplomowych nie jest zgodna z kierunkiem „*gospodarka przestrzenna*”, niektóre z nich nie spełniają również wymagań stawianych pracom inżynierskim (są to m.in. prace przeglądowe), również pytanie zadawane na egzaminie dyplomowym nie są związane z gospodarką przestrzenną (są ściśle rolnicze).

Zdaniem Zespołu Oceniającego PKA wskazane byłoby wprowadzenie w ramach WSZJK działań związanych z monitorowaniem jakości procesu dyplomowania po jego zakończeniu, m.in. ocenę zgodności tematyki z kierunkiem i specjalnością, analizę adekwatności recenzji i oceny w odniesieniu do jakości pracy, analizę jakości pracy dyplomowej w odniesieniu do wymagań wynikających z ogólnych zasad przygotowania prac, jak również procedur uczelnianych i wydziałowych, w tym potwierdzenia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Na Wydziale monitorowany jest udział kadry naukowo-dydaktycznej w procesie kształcenia. Nie jest on jednak skuteczny - niekiedy dorobek naukowy nauczycieli akademickich nie jest zgodny z prowadzonymi przez nich zajęciami. Szczegóły dotyczące kadry prowadzącej kształcenie na wizytowanym kierunku zawiera pkt. 4 niniejszego Raportu. WSZJK w Uczelni uwzględnia monitorowanie losów zawodowych absolwentów oraz pozyskiwanie ich opinii nt. jakości nauczania. W tym celu wśród wszystkich absolwentów przeprowadzane są elektroniczne badania ankietowe. Procedura polega na badaniu panelowym przeprowadzanym w trzech etapach- po roku oraz 3 i 5 latach od ukończenia studiów. Działania związane z funkcjonowaniem systemów ankietujących koordynuje utworzone w Uczelni w 2009 r. Biuro Karier, które również bada losy zawodowe absolwentów. Z raportu przedłożonego podczas wizytacji obejmującego absolwentów rocznika 2015/2016 kierunku „*gospodarka przestrzenna*” wynika, że wszyscy absolwenci kierunku pracują - 22% uzyskało zatrudnienie w trakcie studiów, natomiast 67% w pierwszym roku po ukończeniu studiów.

W monitorowaniu i okresowym przeglądzie programu kształcenia uwzględnia się również sugestie absolwentów, które pozyskuje się m.in. podczas współorganizacji studenckich praktyk zawodowych, konferencji oraz podczas kontaktów nieformalnych.

Prowadzona cyklicznie ocena programów kształcenia i planów studiów prezentowana jest na posiedzeniach Rady Wydziału Przyrodniczego. Zmiany podlegają dyskusji na posiedzeniu

Rady Instytutu Agronomii (wnioski do Komisji Programowej kierunku), zatwierdza je Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, a następnie omawiane są na posiedzeniu Rady Wydziału Przyrodniczego. Zatwierdzony projekt zmian przekazywany jest do odpowiedniego działu na poziomie Uczelni. Plany studiów zatwierdzane są po zaopiniowaniu przez Samorząd Studencki.

3.2. Podczas wizytacji zidentyfikowano w Uczelni i na Wydziale działanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia dotyczące zapewnienia publicznego dostępu do informacji. Stosowana jest bieżąca weryfikacja wykorzystywanych źródeł informacji, które stanowią: strona internetowa Uczelni i Wydziału (pozwalające na dalsze pozyskiwanie informacji według zakładanych odsyłających do poszczególnych zagadnień bądź organów uczelnianych) oraz wirtualna platforma USOSWeb, umożliwiająca udostępnianie studentom informacji istotnych dla procesu kształcenia. Działania w obszarze przeglądu zasobów informacyjnych oraz zapewniania publicznego dostępu do informacji obejmują monitorowanie dostępności i aktualności danych zamieszczanych na stronie internetowej UPH oraz WP.

Warunki, tryb oraz terminy rekrutacji, określone Uchwałą Senatu oraz Zarządzeniami Rektora UPH w Siedlcach, zamieszczane są na stronie internetowej Uczelni. Kandydat może zapoznać się z ofertą studiów I, II i III stopnia oraz studiów podyplomowych. Dostępne są również informacje dla cudzoziemców, którzy są zainteresowani studiowaniem w Uczelni. Oferta dla cudzoziemców, poza językiem polskim, dostępna jest również w językach: angielskim, rosyjskim i ukraińskim. Ponadto informacje dotyczące programów studiów I, II, III stopnia, studiów podyplomowych oraz przewidzianych w nich efektów kształcenia prezentowana jest również na stronie internetowej Wydziału, Instytutu oraz na portalach społecznościowych (np. Facebook). Udostępniane są wszystkie niezbędne w toku realizacji procesu kształcenia informacje takie jak m.in.: zasady przyjęcia na studia, procedury, harmonogramy zajęć dydaktycznych, zasady organizacji i odbywania praktyk zawodowych (w tym regulamin praktyk oraz program praktyk dla kierunku „*gospodarka przestrzenna*”), programy kształcenia, sylabusy, zagadnienia na egzamin dyplomowy po studiach I stopnia, godziny przyjęć w Dziekanacie oraz dane kontaktowe osób obsługujących poszczególne kierunki. Na stronie Wydziału znajduje się też *Misja i strategia rozwoju Wydziału Przyrodniczego Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach do 2019 roku* oraz skład Komisji działających w ramach WSZJK, w tym Komisji: ds. jakości Kształcenia, ds. Oceny Jakości Kształcenia, ds. Rozwoju Wydziału, ds. Praktyk Studenckich, ds. Oceny Nauczycieli Akademickich, a także Komisji Programowych - również kierunku „*gospodarka przestrzenna*”. Zdaniem Zespołu Oceniającego PKA wskazane byłoby również zamieszczenie rocznych raportów związanych z polityką jakości kształcenia na Wydziale, wraz z analizą wyników badań, a także z wdrożonymi na ich podstawie działaniami naprawczymi.

Na Wydziale odbywają się spotkania informacyjne. Na pierwszym roku studiów przekazywana jest informacja m.in. na temat organizacji roku akademickiego, organizacji procesu dydaktycznego w tym funkcjonowania uczelnianej biblioteki. Ze studentami późniejszych lat studiów odbywają się spotkania z opiekunami poszczególnych roczników, podczas których przypominane są bieżące sprawy związane z przebiegiem studiów oraz realizacją programu studiów. Również praktyki zawodowe poprzedzone są spotkaniami informacyjnymi – spotkania poświęcone organizacji i przebiegu studenckich praktyk

zawodowych na kierunku „*gospodarka przestrzenna*” organizowane są przed rozpoczęciem praktyk na drugim roku studiów przez Kierownika Ośrodka ds. Praktyk Studenckich. Informacje przekazywane są również za pośrednictwem tablic informacyjnych, informatorów, czy poprzez przekaz słowny w trakcie zajęć lub organizowanych na kierunku spotkań otwartych. Studenci mogą zgłaszać ewentualne uwagi dotyczące dostępu do informacji w sposób niesformalizowany do Władz Wydziału, opiekuna roku czy osób pracujących w Dziekanacie. Studenci i absolwenci mogą ocenić oraz zgłosić uwagi dotyczące dostępu do informacji na podstawie Zarządzenia Rektora UPH w Siedlcach z marca 2014 r. W ankietach studenckich oceniających pracę dziekanatu oraz pracowników administracyjnych i inżyniersko-technicznych zamieszczone są pytania dotyczące udzielania przez pracowników rzetelnych i pełnych informacji oraz uzyskania ich drogą telefoniczną. W ankiecie oceniającej pracę Dziekanatu zamieszczono pytania: czy uzyskanie informacji w dziekanacie jest bezproblemowe oraz czy informacje są pełne i rzetelne, a także w ankiecie udostępnianej absolwentom w punkcie *Oceń przepływ informacji dla studentów Uczelni*.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA nie zgłaszali żadnych uwag co do dostępności informacji, a także ich kompletności czy też aktualności. Zdaniem Zespołu Oceniającego PKA wskazane byłoby jednak przeprowadzenie akcji uświadamiającej studentów o możliwości ich wpływu na proces kształcenia oraz przekazywanie im informacji na temat działań podejmowanych w związku z procesem ankietyzacji np. w formie rocznych raportów podsumowujących działania Wydziałowego WSZJK.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Przyrodniczym Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach obejmuje wszystkie formy kształcenia i obszary ważne dla jakości kształcenia, w tym dotyczące projektowania, zatwierdzania i monitorowania efektów kształcenia. Zapewniony jest udział kadry akademickiej oraz studentów w procesie określania efektów kształcenia; należałoby jednak zwiększyć współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, która umożliwiłaby udział w powyższym procesie interesariuszy zewnętrznych. W ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia monitoruje się stopień osiągania zakładanych efektów kształcenia, usprawnienia wymaga jednak monitorowanie procesu dyplomowego. Monitorowanie programu kształcenia prowadzone jest na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia. Podejmuje się działania umożliwiające ocenę przyjętych sposobów weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi umożliwia monitorowanie oczekiwań rynku pracy, należy ją jednak zintensyfikować, co pozwoliłoby skuteczniej doskonalić program kształcenia. Uczelnia monitoruje losy zawodowe absolwentów, a kontakty Wydziału z absolwentami wykorzystywane są do oceny rynkowej przydatności efektów kształcenia i ich doskonalenia. Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej oraz zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia na kierunku „*gospodarka przestrzenna*”. Prowadzona też jest zarówno na poziomie Uczelni, jak i Jednostki wizytowanego kierunku studiów ocena publicznego dostępu do informacji,

co sprzyja podejmowaniu skutecznych działań służących podnoszeniu jego jakości, w oparciu o potrzeby odbiorców.

Dobre praktyki

- komisyjny egzamin weryfikujący efekty kształcenia uzyskane przez studentów podczas studenckich praktyk zawodowych

Zalecenia

- zwiększenie działań usprawniających skuteczność monitorowania jakości obsady zajęć dydaktycznych oraz procesu dyplomowania na wizytowanym kierunku studiów;
- podjęcie działań aktywizujących udział studentów w procesie ewaluacji, a tym samym w ocenie i doskonaleniu realizacji procesu kształcenia tak, by stali się oni świadomymi uczestnikami powyższych procesów;
- poprawa działań informacyjnych związanych z systemem zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia poprzez udostępnianie na stronie internetowej Wydziału rocznych raportów z działania WSZJK oraz wdrożonych na ich podstawie działań naprawczych.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry.
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1. Według Raportu samooceny w roku akademickim 2017/2018 zajęcia na kierunku „*gospodarka przestrzenna*” (pierwszy stopień, inżynierskie) prowadziła kadra wywodząca się z Instytutu Agronomii – 6 profesorów, 16 dr hab., 11 doktorów i 2 magistrów. Zajęcia dydaktyczne prowadzili też nauczyciele z Instytutu Biologii, Bioinżynierii i Hodowli Zwierząt a także Wydziału Humanistycznego, Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych oraz Wydziału Nauk Ścisłych. Zespół PKA stwierdził, że dorobek naukowy kadry dotyczy dyscyplin: agronomii, ekologii i ochrony środowiska, kształtowania terenów zieleni, gospodarki wodnej, budownictwa, architektury oraz kartografii. W niewystarczającym stopniu reprezentowane są dyscypliny ekonomia i nauki o zarządzaniu. W latach 2013-2018 pracownicy opublikowali w języku polskim i angielskim 132 prace powiązane z kierunkiem „*gospodarka przestrzenna*”.

Szczegółowa tabela 2.4 Raportu podaje, że kadrę dydaktyczną ocenianego kierunku stanowi 46 osób, w tym 3 lektorów i 2 osoby prowadzące zajęcia z wychowania fizycznego. W skład kadry wchodzi 7 profesorów zwyczajnych, 18 doktorów habilitowanych, 16 doktorów i 5 magistrów. Dla każdej z osób podano wykaz najważniejszych publikacji w okresie ostatnich 10 lat oraz wskazano nazwy i wymiar godzin prowadzonych przedmiotów. W grupie profesorów występują wyłącznie specjaliści z dziedziny *nauk rolniczych (agronomia i zootechnika)*, w grupie doktorów habilitowanych również dominują specjaliści z dziedziny

nauk rolniczych (jedna osoba podała dziedzinę *nauk biologicznych*). Bardziej zróżnicowana struktura występuje w grupie doktorów, gdzie 5 osób podaje dziedzinę *nauki rolnicze* (dyscyplina *agronomia, zootechnika*), 3 osoby dyscyplinę *ekonomia* i po 1 osobie dyscypliny *historia, geografia, budownictwo, biologia, ekologia, architektura i urbanistyka*. Dwie osoby z tytułem doktora to matematycy. Przyjęte dla kierunkowych efektów kształcenia sześć dyscyplin naukowych niestety nie pokrywa się ze specjalnościami kadry dydaktycznej – nie występuje wśród tych efektów dziedzina *nauk biologicznych* w tym dyscyplina *biologia* a także dyscyplina *zootechnika*. Niewystarczająco reprezentowane są dyscypliny *nauki o zarządzaniu* i *ekonomia*. Wśród specjalistów obsługujących dydaktycznie kierunek można przyjąć konieczność wykorzystywania specjalistów z zakresu matematyki i statystyki, a także historii, w tym historii architektury.

Struktura specjalizacji naukowej kadry dydaktycznej obsługującej kierunek wykazuje bardzo dużą przewagę specjalistów z dziedziny *nauk rolniczych* (w grupie dydaktyków merytorycznych, czyli bez lektorów i prowadzących wychowanie fizyczne, stanowią oni aż 64,3%). Specjalizację w zakresie nauk rolniczych potwierdzają tytuły publikacji. Struktura specjalizacji naukowej, potwierdzona tytułami artykułów, może budzić pewne wątpliwości i wymaga szczegółowej analizy dorobku naukowego w powiązaniu z przyjętymi efektami kształcenia na kierunku „*gospodarka przestrzenna*”. W niewystarczającym stopniu reprezentowane są dyscypliny *ekonomia* oraz *nauki o zarządzaniu*. Jednocześnie wśród kadry dydaktycznej występują pracownicy reprezentujący dyscyplinę *zootechnika, biologia*, a także *matematyka*, których można uznać jako kadrę uzupełniającą w stosunku do przyjętej struktury kierunkowych efektów kształcenia.

Kompetencje dydaktyczne kadry budzą niestety zastrzeżenia.

Przeprowadzone w trakcie wizytacji hospitacje potwierdzają, że większość zajęć na ocenianym kierunku była prowadzona prawidłowo. Wszystkie zajęcia odbywały się w dobrych warunkach dydaktycznych. W większości hospitowanych zajęć sposób prowadzenia wykładów i ćwiczeń można ocenić jako dobry. Jedynie w jednym przypadku pojawiły się zastrzeżenia co do sposobu wykładu, a w dwóch niewystarczająca była zgodność podejmowanych tematów z sylabusem przedmiotu.

4.2. Obsada zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku w roku akademickim 2018/2019, według Raportu samooceny, dobierana jest po analizie dorobku naukowego nauczyciela i sprawdzeniu czy prowadzona działalność naukowa jest powiązana z kierunkiem studiów. Szczegółowe porównanie tytułów zajęć, sylabusów przedmiotów i wykazów publikacji budzi jednak pewne zastrzeżenia. Można zgodzić się z twierdzeniem, że większość przedmiotów została obsadzona przez pracowników legitymujących się dorobkiem naukowym powiązaniem z prowadzonymi przedmiotami. Niestety, przynajmniej w kilku przypadkach występują rozbieżności między dorobkiem naukowym, a tematyką zajęć: Podstawy gospodarki przestrzennej; Podstawy marketingu terytorialnego; Planowanie przestrzenne; Strategia rozwoju gminy.

Seminaria licencjackie najczęściej prowadzone są przez osoby posiadające tytuły zawodowe inżyniera w dziedzinie nauk rolniczych bądź w dziedzinie nauk technicznych. Projekty inżynierskie realizowane są ponadto przez pracowników dysponujących tytułem zawodowym inżyniera w dyscyplinie architektura i urbanistyka bądź budownictwo.

4.3. Ocena kadry dydaktycznej odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz wewnętrznymi rozporządzeniami Uczelni. W 2016 roku powołano na Wydziale Przyrodniczym UPH Komisję ds. Oceny Nauczycieli Akademickich na kadencję 2016-2020. Komisja ta dokonuje okresowych ocen nauczycieli ze stopniem doktora bądź tytułem zawodowym magistra. Udostępnione dokumenty nie pozwalają stwierdzić czy okresową oceną objęto też doktorów habilitowanych oraz profesorów. Kryteria doboru osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku nie są jednak kompleksowe – część obsady zajęć w niewystarczającym stopniu uwzględnia powiązanie tematyki zajęć z prowadzonymi badaniami. W niewystarczającym stopniu prowadzona polityka kadrowa zapewnia właściwy dobór prowadzących zajęcia w odniesieniu do przedmiotów powiązanych z dziedziną nauk ekonomicznych, a także z dziedziną nauk społecznych.

Po zakończeniu każdego semestru przeprowadzane są wśród studentów anonimowe badania ankietowe dotyczące oceny realizacji poszczególnych przedmiotów oraz jakości ich prowadzenia przez kadre dydaktyczną. Wyniki ankiet są analizowane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia oraz podawane do wiadomości nauczyciela i kierownika właściwej jednostki organizacyjnej. Corocznie wyniki ankietyzacji prezentowane są w formie podsumowania na Radzie Wydziału. Wyniki ankiet stanowią element okresowej oceny nauczyciela akademickiego.

Jakość pracy dydaktycznej nauczyciela akademickiego weryfikują także przeprowadzane cyklicznie hospitacje przez bezpośredniego przełożonego, dyrektora Instytutu lub Dziekana. Po odbyciu hospitacji przeprowadzane są rozmowy z osobą prowadzącą zajęcia i osobą hospitującą. Przeprowadzana ocena pracy dydaktycznej pracowników jest wystarczająca a jej wyniki są brane pod uwagę w procesie awansowym.

Sposoby motywowania kadry do rozwoju naukowego są zróżnicowane. Przyznaje się nagrody Rektora za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne bądź organizacyjne, zapewnione są możliwości uzyskania płatnego urlopu naukowego oraz staże naukowe. Istnieje możliwość pokrycia kosztów przewodu doktorskiego bądź postępowania habilitacyjnego, możliwe są także dofinansowania uczestnictwa w konferencjach krajowych i międzynarodowych. Rozwój kadry naukowo-dydaktycznej Instytutu Agronomii jest zadowalający. W latach 2013-2018 w Instytucie 16 osób uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Zespół oceniający stwierdził, że dorobek naukowy i kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku „*gospodarka przestrzenna*” w nie pełnym stopniu zapewniają realizację przyjętego programu kształcenia i osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kierunkowych. Struktura kwalifikacji kadry i jej dorobek naukowy powiązany jest głównie z dziedziną *nauk rolniczych*, a w niewystarczającym stopniu reprezentowana jest kadra z dorobkiem naukowym z dziedziny nauk ekonomicznych i społecznych. Wśród kadry dydaktycznej występują specjaliści z dyscyplin, które nie stanowią podstawy dla formułowania kierunkowych efektów kształcenia (np. zootechnika, biologia). Oceniany kierunek wymaga formułowania efektów w układzie międzyobszarowym, ale konieczne jest zapewnienie kompleksowego podejścia do struktury przyjętych celów

kształcenia. Dominacja wśród kadry dydaktycznej wiedzy z zakresu nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych może jednak utrudniać prawidłową realizację programu studiów. Kadra dydaktyczna reprezentująca dyscypliny z dziedziny nauk rolniczych (dominująca w strukturze kadry obsługującej oceniany kierunek) legitymuje się tytułem zawodowym inżyniera, podobnym tytułem legitymują się także adiunkci z dziedziny nauk technicznych. Te właśnie osoby w dominującym stopniu prowadzą projekty inżynierskie. Projektów inżynierskich i dyplomowych prac inżynierskich nie mogą jednak prowadzić pracownicy z dziedziny nauk ekonomicznych bądź z dziedziny nauk o Ziemi.

Kompetencje dydaktyczne kadry realizującej program kształcenia są wystarczające, a w niektórych przypadkach bardzo dobre.

UPH w Siedlcach realizuje politykę kadrową zorientowaną na rozwój własnej kadry akademickiej i zapewnia wystarczającą pomoc w rozwoju naukowym pracowników.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

- zapewnienie doboru kadry dydaktycznej posiadającej dorobek naukowy i tematykę publikacji zgodną z tematyką prowadzonych zajęć
- zapewnienie dla międzyobszarowego kierunku „*gospodarka przestrzenna*” (profil ogólnoakademicki, studia inżynierskie I stopnia) większego udziału pracowników z dorobkiem naukowym w dziedzinie nauk ekonomicznych oraz technicznych.
- konieczna korekta i bardziej wnikliwe, równomierne obsadzenie i rozłożenie zajęć dydaktycznych oraz zapewnienie, że projekty inżynierskie i inżynierskie prace dyplomowe prowadzą wyłącznie pracownicy dydaktyczni legitymujący się tytułem zawodowym inżyniera.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od przedstawicieli wizytowanego kierunku, a także w trakcie rozmów z reprezentantami otoczenia społeczno-gospodarczego, rynek lokalny deklaruje duże zainteresowanie kierunkiem i jego absolwentami. W sytuacji planowanych lokalnie inwestycji infrastrukturalnych, zgłaszane przez pracodawców duże braki kadrowe, mogłyby zostać choć w części wypełnione absolwentami kierunku. Te deklaracje, jak na razie nie przekładają się jednak na poziom operacyjnych kontaktów „rynek” – kierunek. Wyraźnie widoczny jest brak, operacyjnie skutecznej formy współpracy, tworzącej platformę wymiany informacji i wspólnego konstruowania tematyki kształcenia.

Widoczne zainteresowanie „rynku”, w przypadku wizytowanego kierunku słabo przekłada się na wspólne projekty i prace badawcze. Deklarowane przez interesariuszy zewnętrznych

zainteresowanie takimi partnerskimi przedsięwzięciami, tylko w niewielkim stopniu wykorzystywane jest operacyjnie przez kierunek. Wśród nielicznych przykładów wykorzystania tego potencjału w praktyce dydaktycznej i badawczej kierunku można wymienić pracę inżynierską, przygotowaną przez studentkę kierunku, zawierającą projekt zieleni dla jednego z osiedli mieszkaniowych. Wysoka ocena, z jaką opracowanie spotkało się ze strony partnerów, zaowocowała pełną realizacją w praktyce.

Dostęp studentów do podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego obecnie sprowadza się głównie do praktyk studenckich. Przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych tylko w niewielkim stopniu uczestniczą w procesie dydaktycznym, a także w niewielkim stopniu wpływają na program i efekty kształcenia. Widoczny jest załączek szerszego wejścia we współpracę - tworzony przez kilka zajęć prowadzonych przez osoby na co dzień związane z "rynkiem". Całkowicie brak jednak przykładów włączenia w dydaktykę również infrastruktury partnerów. Jak dotychczas nie udało się także pozyskać od partnerów wsparcia w zakresie wyposażenia np. pracowni kierunkowych.

Uchwałą Rady Wydziału, 05.10.2016r. dla kierunku „*gospodarka przestrzenna*” powołana została Komisja Programowa, do której zadań należy m.in. „opiniowanie planów i programów studiów”, czy „opiniowanie powoływanych specjalności”. Wyraźnie widoczna jest jednak niewielka skuteczność operacyjna przyjętej konstrukcji Komisji. Choć obok pracowników kierunku, do jej składu zaproszonych zostało także 2 przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych, dostępne protokoły wskazują na jedynie ich incydentalny i mało aktywny udział w posiedzeniach Komisji. Niewielką skuteczność tego forum w obecnej formie organizacyjnej, doskonale obrazuje niemal niewidoczny udział interesariuszy zewnętrznych w definiowaniu oczekiwanych przez „rynek” efektów kształcenia, czy sugerowaniu tematów i zakresów prac badawczych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Zainteresowanie rynku lokalnego kontaktami oraz wspólnymi działaniami z kierunkiem, obecnie tylko w niewielkim stopniu przekłada się na działania operacyjne. Bardzo słabo widoczny jest wkład otoczenia społeczno-gospodarczego w budowę programu kształcenia. Również efekty kształcenia weryfikowane są przez interesariuszy zewnętrznych jedynie okazjonalnie. Wyraźnie widoczny jest brak forum wymiany informacji między kierunkiem, a interesariuszami zewnętrznymi.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

- niezbędne jest podjęcie działań, pozwalających na poszerzenie grupy partnerów, a także operacyjne wykorzystanie istniejących już kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Szczególnie istotna jest przebudowa organizacyjna formalnie powołanej Komisji Programowej dla kierunku „*gospodarka przestrzenna*”, a zwłaszcza uruchomienie nowej formy wymiany opinii z przedstawicielami otoczenia społeczno-

gospodarczego, której celem byłoby zachęcanie podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego do rzeczywistego zaangażowania się w kształtowanie procesu edukacyjnego;

- zarówno kierunek jak i kompetencje badawcze kadry wymagają istotnego wsparcia marketingowego ze strony dostępnego w strukturach Uczelni, Działu Promocji. Odpowiednia popularyzacja wśród potencjalnych partnerów otoczenia społeczno-gospodarczego możliwości realizacji wspólnych projektów, ułatwi budowę zespołu, mającego w przyszłości wpływ na kształtowanie, zgodnego z oczekiwaniami „rynku”, programu i efektów kształcenia.

Kryterium 6. Umieźdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Na ocenianym kierunku proponowane jest prowadzenie ośmiu przedmiotów w języku angielskim (oferta fakultatywna). W bieżącym roku akademickim na kierunku nie studiowali cudzoziemcy, a jak wynika z przekazanych informacji w zajęciach w języku angielskim nie uczestniczą studenci polscy. Oznacza to, że wizytowany kierunek nie cieszy się zainteresowaniem zagranicznych studentów. Wobec braku zainteresowania uczestniczeniem w zajęciach prowadzonych w języku angielskim zajęcia prowadzone są wyłącznie w języku polskim. W zakresie lektoratów, studenci mają do wyboru kilka języków, lektoraty tworzą warunki dla realizacji międzynarodowej wymiany studentów

Dla kierunku „*gospodarka przestrzenna*” proponowany jest program Erasmus+. Osoby studiujące na tym kierunku mają możliwość brania udziału w wymianach w ramach programów krajowych oraz programu Erasmus+, jednak z tych możliwości nie korzystają. Wydziałowy koordynator programu Erasmus+ prowadzi stałe działania w celu zachęcenia studentów do wyjazdów, jednak z różnych względów studenci na takie wyjazdy się nie decydują.

Szczególny nacisk w kontaktach międzynarodowych pracowników naukowych Instytutu Agronomii kładziony jest na współpracę ze Słowacją, a w mniejszym stopniu z innymi państwami. Jeden z pracowników uczestniczył w 2014 roku jako visiting profesor w BOKU Wiedeń. Pracownicy naukowcy uczestniczą i wygłaszają referaty na międzynarodowych konferencjach, które w latach 2013-2018 były jednak organizowane głównie w Polsce. Koordynatorzy kierunku zdają sobie sprawę, że w procesie doskonalenia kształcenia i podnoszenia jej jakości dużą rolę odgrywa umiędzynarodowienie. Niestety dotychczasowe działania nie zapewniają rozszerzenia kontaktów międzynarodowych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Poziom umiędzynarodowienia ocenianego kierunku jest stosunkowo niski:

- 1) aktywny udział pracowników dydaktycznych w międzynarodowych badaniach naukowych jest ograniczony;
- 2) udział w międzynarodowych konferencjach naukowych ogranicza się do konferencji organizowanych w Polsce;

- 3) ferowane są w języku angielskim przedmioty z programu studiów;
- 4) studenci mimo zapewnionych możliwości nie korzystają z wyjazdów w ramach programu Erasmus+. Powodem braku zainteresowania wyjazdami, poza względami finansowymi, są bariery psychologiczne.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

- wprowadzenie skutecznego systemu aktywizacji studentów w wymianie międzynarodowej:
 1. podkreślanie pozytywnych stron z wymiany międzynarodowej w trakcie zajęć;
 2. organizowanie dla studentów ocenianego kierunku spotkań ze studentami innych kierunków, którzy w ubiegłych latach uczestniczyli w wymianie międzynarodowej.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1. Kierunek „*gospodarka przestrzenna*” realizowany jest w ramach infrastruktury dydaktycznej Instytutu Agronomii Wydziału Przyrodniczego UPH w Siedlcach. Instytut dysponuje salami wykładowymi i laboratoryjno-ćwiczeniowymi w budynkach przy ul. Prusa 12 i 14 oraz Stacją Meteorologiczną/doświadczalną w Zawadach. Do dyspozycji kierunku znajdują się dwie sale wykładowe (w jednej 120 miejsc, a w drugiej 40 miejsc dla studentów). Ponadto znajduje się tutaj 9 sal laboratoryjno-ćwiczeniowych, w jednej z sal ćwiczeniowych znajdują się stoły przystosowane do wykonywania rysunków technicznych i przygotowywania projektów inżynierskich (sala 105). Kolejna sala ćwiczeniowa (306) posiada 10 stanowisk komputerowych wykorzystywanych do zajęć z technologii informacyjnej i grafiki inżynierskiej. Liczba stołów do przygotowywania rysunków technicznych, projektów inżynierskich i stanowisk komputerowych jest wystarczająca wobec niewielkiej liczby studentów ocenianego kierunku. W trakcie zajęć laboratoryjnych studenci mają możliwość wykonywania zajęć samodzielnie. Infrastruktura, jaką dysponuje Instytut Agronomii jest wystarczająca dla przygotowania studentów do samodzielnego – pod kierunkiem promotora, opiekuna naukowego - opracowania projektów inżynierskich i pracy dyplomowej.

Wielkość sal dydaktycznych jest dostosowana do liczby studentów kierunku. Pracownicy Instytutu i studenci podczas prowadzonych badań mogą też korzystać

z Wydziałowego Laboratorium Badań Strukturalnych i Analiz Przyrodniczych. Wszystkie sale wykładowe i ćwiczeniowe mają łącza internetowe i dostęp do Internetu oraz wyposażone są w sprzęt audiowizualny.

Studenci ocenianego kierunku wykorzystują w trakcie zajęć następujące programy komputerowe: pakiet *Statistica* 13.3.721.1, *AutoCAD*, *Quantum GIS* (program darmowy), *Sketch Up* (wersja edukacyjna), *Garden Composer do projektowania ogrodów*, *Mój ogród*. Wykorzystywane programy komputerowe są wystarczające dla realizacji przyjętego programu studiów.

We wszystkich obiektach Wydziału studenci mogą korzystać z bezprzewodowej sieci internetowej EDUROAM. Studenci mają też możliwość dostępu do infrastruktury uczelnianej poza zajęciami.

Dostępne w trakcie zajęć pomieszczenia są dostosowane do potrzeb studentów z niepełnosprawnością ruchową.

Studenci kierunku „*gospodarka przestrzenna*” na spotkaniu z ZO PKA nie zgłaszali żadnych zastrzeżeń na temat infrastruktury dydaktycznej i zaplecza technicznego.

7.2. Na potrzeby ocenianego kierunku wykorzystywana jest Biblioteka Główna UPH, która jest nowoczesną biblioteką hybrydową, bardzo dobrze i nowocześnie wyposażoną. W Bibliotece zapewniony jest dostęp do zbiorów drukowanych i elektronicznych – książek, czasopism, zbiorów specjalnych, CD-ROM-ów i baz danych. Biblioteka udostępnia zbiory w wypożyczalni oraz w pięciu czytelnich.

W zbiorach Biblioteki znajduje się 25 baz danych w wolnym dostępie oferowanych na stronie biblioteki. Przykładowo zapewniono dostęp do takich baz, jak: BazEKON, BazTech, BAZTOL, Bibliografia Geografii Polskiej 1985, Ekonomia on-line (UE Kraków), Energy Citations Database, EUE-lex, EUROSTAT, bazy danych GUS, a także Przegląd Geograficzny Czasopiśmiennictwa Ekonomicznego, (lata 1994-2011 i od 2012), SIBROL. Z elektronicznych baz danych mogą korzystać zarówno studenci, jak i pracownicy naukowo-dydaktyczni.

Biblioteka Główna i jej zasoby są również dostosowane do realizacji procesu kształcenia oraz prowadzenia badań naukowych przez osoby z niepełnosprawnością.

Oprócz Biblioteki Głównej, która jest dostosowana również do wykorzystywania zasobów przez osoby z zaburzeniami wzroku, studenci mają do dyspozycji zbiory Biblioteki Wydziału Przyrodniczego, gdzie dostępne są oprócz 190 woluminów także bieżące numery czasopism krajowych. Biblioteka Wydziałowa zapewnia pięć stanowisk do pracy, w tym trzy z komputerem i dostępem do sieci internetowej. Zalecana w sylabusach przedmiotów literatura jest dostępna w Bibliotece Głównej bądź w Bibliotece Wydziałowej (liczba studentów jest mała, a tym samym liczba woluminów danej pozycji nie musi być zbyt duża). Studenci mają też możliwość korzystania ze specjalistycznych czasopism oraz roczników statystycznych i baz danych.

Studenci kierunku podczas spotkania pozytywnie ocenili funkcjonowanie Biblioteki oraz jej zasoby. Nie zgłaszali też zastrzeżeń do dostępności potrzebnej literatury i baz danych. W trakcie wizytacji sal wykładowych i ćwiczeniowych, również podczas hospitacji zajęć Zespół PKA stwierdził, że infrastruktura dydaktyczna, zaplecze komputerowe i wykorzystywane programy całkowicie zapewniają realizację przyjętego programu studiów.

Wizytacja Biblioteki, przegląd katalogów informacyjnych oraz dokumentacja przekazana przez dyrekcję Biblioteki Głównej, a także informacje o zbiorach Biblioteki Wydziału Przyrodniczego potwierdzają zabezpieczenie i realizację przyjętego programu studiów.

7.3. Wydział Przyrodniczy systematycznie modernizuje i doskonali infrastrukturę. W ciągu ostatnich kilku lat doprowadzono do wyposażenia wszystkich sal dydaktycznych w sprzęt audiowizualny. Od 2017 roku działa Wydziałowe Laboratorium Badań Strukturalnych i Analiz Przyrodniczych. Biblioteka Główna UPH zapewniła studentom sprawnie działający system komunikacji. Pracownicy i studenci mogą proponować zakup przez formularz elektroniczny oraz mają możliwość zamawiania kopii/skanów opracowań poprzez własne konto biblioteczne. Osoby studiujące na ocenianym kierunku mają możliwość oceniania jakości infrastruktury dydaktycznej Wydziału Przyrodniczego poprzez ankietę absolwenta (pytanie *Oceń bazę materialną i warunki bytowe w czasie studiów*).

Obecnie jedynie w ankiecie absolwenta znajdują się pytania, jak absolwenci oceniają kwestie dotyczące infrastruktury, ale brakuje pytań otwartych, gdzie byłaby przestrzeń na opisanie konkretnych problemów, jakie mogą występować. Na końcu ankiety występuje pole „Dodatkowe uwagi”, jednak nie jest ono powiązane bezpośrednio z żadnym pytaniem i nie sugeruje, by wypisać tam uwagi dotyczące problemów infrastruktury, które Uczelnia mogłaby później wykorzystać.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa wykorzystywana w procesie kształcenia na ocenianym kierunku całkowicie zapewnia realizację przyjętego programu studiów oraz prowadzenia badań naukowych dotyczących gospodarki przestrzennej. Baza dydaktyczna Instytutu Agronomii umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Dostosowanie bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, ćwiczeniowych i laboratoriów oraz ich wyposażenia, dostępu do komputerów i Internetu, zasobów bibliotecznych do potrzeb ocenianego kierunku, a także doskonalenie infrastruktury ocenia się pozytywnie. Również zasoby biblioteczne Biblioteki Głównej UPH i Biblioteki Wydziałowej są adekwatne do programu kształcenia na studiach pierwszego stopnia na kierunku „gospodarka przestrzenna”.

Infrastruktura dydaktyczna, wyposażenie Bibliotek oraz dostęp do komputerów i baz danych były systematycznie uzupełniane i zapewnione są dalsze prace nad jej doskonaleniem.

Dobre praktyki

- sprawnie działający system komunikacji dla użytkowników w Bibliotece Głównej Uczelni.

Zalecenia

- wprowadzenie do ankiety studentów także pytań dotyczących infrastruktury – podobnie jak w ankiecie absolwenta.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1. W ramach wsparcia w procesie kształcenia, nauczyciele akademicy prowadzą konsultacje w zaplanowanych godzinach. Osoby zainteresowane taką formą pomocy mogą sprawdzić terminy na odpowiednich stronach internetowych. Część wykładowców przekazuje studentom niezbędne materiały dydaktyczne w formie cyfrowej, jednak nie dotyczy to wszystkich prowadzących zajęcia. Studenci mają także możliwość kontaktu bezpośredniego z kadrą dydaktyczną poza godzinami zajęć oraz konsultacji. Każdy student ma kontakt z prowadzącym za pomocą poczty elektronicznej, a starostowie grup studenckich mają także możliwość kontaktu telefonicznego. Ze względu na łatwy dostęp i kontakt z nauczycielami akademickimi oraz sprawne reagowanie na przesłane wiadomości, osoby studiujące na kierunku rzadko korzystają z wcześniej wyznaczonych godzin konsultacji.

Każdy rok studiów kierunku *„gospodarka przestrzenna”* posiada swojego opiekuna roku. Władze Wydziału Przyrodniczego podjęły w ostatnich latach starania mające na celu aktywizację opiekunów poszczególnych lat studiów celem pomocy, wsparcia i rozwiązywania bieżących spraw studentów, co znalazło potwierdzenie w wypowiedziach studentów podczas spotkania z ZO PKA. Studenci trzeciego roku określali opiekuna roku jako osobę, z którą na co dzień nie mają kontaktu, natomiast studenci młodszych lat wskazywali opiekunów jako osoby aktywnie im pomagające.

Władze Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach prowadzą szereg działań w celu wsparcia studentów z niepełnosprawnościami w realizacji studiów. W momencie przeprowadzania wizytacji, na kierunku *„gospodarka przestrzenna”* nie studiowały osoby z jakimkolwiek stopniem niepełnosprawności, jednak warto podkreślić, że zakres wsparcia oferowanego przez uczelnię jest bardzo szeroki. Na wniosek studenta Władze Uczelni mogą przydzielić mu asystenta, który może wspierać go w poruszaniu się po terenie Uczelni, bądź też tłumacza języka migowego dla osób niesłyszących. Infrastruktura Wydziału oraz Biblioteki dostosowana jest do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Między innymi na wyposażeniu biblioteki są: powiększalnik i drukarka tekstów wypukłych. Wiele dostosowań na poziomie przygotowania materiałów dydaktycznych dla osób z zaburzeniami wzroku jest realizowane przez kadrę biblioteki, gdzie m.in. zatrudniona jest osoba niewidoma, co mocno wspiera skuteczność takich działań. Na Uczelni prowadzone są także cykliczne szkolenia, dla pracowników i studentów w zakresie np. *savoir-vivre* w stosunku do osób z niepełnosprawnościami, czy też języka migowego na różnych poziomach zaawansowania. Oferowana jest też pomoc psychologiczna, która skierowana jest głównie do studentów z różnego typu niepełnosprawnościami, ale również dostępna jest dla całej społeczności studenckiej. Uczelniane Centrum Kształcenia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

organizuje także spotkania mające zachęcić osoby z niepełnosprawnościami do rekrutacji na Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach (Dni Bez Barrier).

Studenci kierunku „*gospodarka przestrzenna*” mają możliwość rozwoju na płaszczyźnie naukowej poprzez działalność w Studenckim Kole Naukowym Gospodarki Przestrzennej. Koło posiada swojego opiekuna, który stara się aktywizować studentów do udziału w badaniach i publikacjach naukowych artykułów. Pracownicy akademicy starają się także zachęcać studentów do udziału w pracach badawczych prowadzonych w poszczególnych Katedrach, Zakładach. Studenci biorą udział w konferencjach naukowych, gdzie wygłaszają referaty oraz są współautorami publikacji naukowych.

W ocenie Zespołu PKA oraz osób studiujących na kierunku „*gospodarka przestrzenna*”, system pomocy materialnej jest przejrzysty i oparty na uczciwych zasadach. Kwestiami administracyjnymi związanymi z pomocą socjalną zajmuje się Dziekanat Wydziału Przyrodniczego. W ocenie studentów wyrażonej na spotkaniu z ZO PKA istnieje problem z dostępnością do Dziekanatu w okresach składania wniosków o stypendia socjalne. Obsługa administracyjna Dziekanatu jest oceniana przez studentów pozytywnie, jako uprzejma i starająca się pomóc, ale zwracają oni uwagę, że nie zawsze pracownicy są dobrze zorientowani w sprawach dotyczących pomocy socjalnej.

Student, po spełnieniu warunków określonych w Regulaminie Studiów, ma prawo ubiegania się o indywidualny program studiów i indywidualną organizację roku. Osoby studiujące na kierunku „*gospodarka przestrzenna*” wskazywały, że rzadko korzystają z tych możliwości, jednak są ich w pełni świadome.

Studenci na spotkaniu z ZO PKA nie zgłaszali żadnych zastrzeżeń co do organizacji praktyk i pozytywnie wypowiadali się na temat wsparcia jakie otrzymywali ze strony Uczelni przy ich realizacji. Dodatkowym mechanizmem wsparcia studentów w tym procesie jest coroczna organizacja spotkań przez koordynatora praktyk zawodowych z rocznikiem studentów kierunku „*gospodarka przestrzenna*”, na początku semestru, przed terminem odbycia praktyk, w celu zapoznania ich z całym procesem. Wsparciem dla studentów przy podejmowaniu pracy zajmuje się Biuro Karier Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. Studenci kierunku „*gospodarka przestrzenna*” na spotkaniu z ZO PKA wskazywali, że raczej nie korzystają z pomocy uczelnianego Biura Karier, ponieważ interesuje ich kontynuowanie studiów na II stopniu a nie podjęcie pracy zawodowej. Kierunek bowiem daje szansę studiowania wyłącznie na studiach I stopnia. Mimo tego faktu, studenci byli świadomi istnienia Biura Karier, a sama jednostka oferuje szereg możliwości dla studentów, którzy się do niej zgłaszają. Przez Biuro Karier cyklicznie organizowana jest też Uniwersytecka Giełda Pracy, gdzie studenci mają możliwość znalezienia pracodawcy, realizowane są także projekty dotyczące bezpośredniego wsparcia rozwoju kompetencji studentów skierowane do ogółu studentów na Uczelni, tj. projekt w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój „Zaplanuj z nami swoją przyszłość – znajdź pracę!”, gdzie osoby zakwalifikowane nie tylko biorą udział w szkoleniach z umiejętności miękkich, ale mają też bezpośrednie spotkania z doradcą zawodowym. Biuro Karier Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach współtworzy także ogólnopolski serwis akademickich biur, gdzie studenci Uczelni mają możliwość znalezienia ofert pracy, z czego obecnie według deklaracji pracowników ok. 20% dotyczy regionu, w którym znajduje się wizytowana Uczelnia.

8.2. Wizytowana jednostka informuje o systemie opieki i wsparcia studentów udostępnia na stronach internetowych, przekazuje poprzez ogłoszenia wywieszane na terenie Wydziału oraz w kontakcie bezpośrednim, w szczególności poprzez opiekuna roku kierunku „*gospodarka przestrzenna*”. Przepływ informacji jest oceniany w ankiecie absolwenta w skali punktowej.

Wsparcie studentów przez pracowników administracyjno-technicznych oraz Dziekanatu oceniane są szczegółowo w oddzielnych, dedykowanych ankietach, w ramach których różne aspekty są oceniane w skali punktowej oraz jest też tam miejsce na dodatkowe uwagi studenta. W ramach ankiety absolwenta, oceniane są dodatkowo między innymi takie aspekty jak zasoby biblioteczne, warunki dla rozwoju kulturalnego i sportowego, baza materialna i warunki socjalno-bytowe, czy też kwestie dotyczące realizacji pracy dyplomowej. W wypadku pytań, wobec których odpowiedzi są określane w skali punktowej, ankietowany nie ma możliwości wskazania, że w danej materii nie ma określonego zdania, co w niektórych wypadkach może zmniejszać merytoryczną wartość wyników ankiet – dla przykładu, dany student w trakcie realizacji studiów mógł w małym zakresie korzystać z pomocy biblioteki, a w takim wypadku przy pytaniu o dostępność zasobów bibliotecznych ze studiowanej dziedziny najprawdopodobniej udzieli losowej odpowiedzi w ankiecie.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

System opieki i wsparcia na ocenianym kierunku odnosi się do większości istotnych z perspektywy studenta aspektów. Osoby studiujące na wizytowanym kierunku, obecne na spotkaniu z ZO PKA, stwierdzili, że nauczyciele akademicki w większości starają się wspierać studentów, aktywizować ich do samodzielnej pracy oraz są także dostępni poza godzinami konsultacji. Na wyróżnienie zasługuje przygotowanie jednostki do realizacji studiów przez osoby z niepełnosprawnościami. Istnieje jednak kwestia dopracowania ankietyzacji w zakresie pytań zamkniętych, tak, by jak najrzetelniej oddawały one rzeczywiste zdanie ankietowanych.

Dobre praktyki

- cykliczna organizacja szkoleń dla ogółu pracowników oraz studentów z zakresu *savoir-vivre* w stosunku do osób z niepełnosprawnościami. Takie szkolenie pozwala nie tylko na walkę ze szkodliwymi stereotypami, ale również wspiera ogół społeczności akademickiej w skutecznej oraz kulturalnej komunikacji między sobą.
- prowadzenie zajęć z języka migowego dla osób zainteresowanych. Realizacja takich szkoleń mocno wspiera integrację osób z zaburzeniami słuchu w ramach ogółu społeczności akademickiej.

Zalecenia

- w ankietyzacji, gdzie student może udzielić odpowiedzi w skali punktowej, zaleca się dodanie odpowiedzi „nie mam zdania” lub analogicznej.

9. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Nie dotyczy – była to pierwsza wizytacja na kierunku „*gospodarka przestrzenna*” prowadzonym w Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach.

Przewodnicząca Zespołu Oceniającego

Prof. dr hab. inż. Dorota Bobrecka-Jamro